

26. 11. 97

MAAKUNTATASON STRATEGINEN METSÄSUUNNITTELU

Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistuneiden näkemys
projektista ja maakunnallisen kehittämissohjelman merkityksestä

Jukka Tikkanen ja Heikki Ala-aho

Metsäntutkimuslaitos, Kannuksen tutkimusasema

Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 654

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
Kirjasto

11.00

26. 11. 97

MAAKUNTATASON STRATEGINEN METSÄSUUNNITTELU

**Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistuneiden näkemys projektista ja
maakunnallisen kehittämissuunnitelman merkityksestä**

Jukka Tikkanen ja Heikki Ala-aho

Metsäntutkimuslaitos, Kannuksen tutkimusasema

Kannus 1997

Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 654

Tikkanen, J. & Ala-aho, H. 1997. Maakuntatason strateginen metsäsuunnittelu. Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistuneiden näkemys projektista ja maakunnallisen kehittämisohjelman merkityksestä. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 654. 21 s. + liitteet. ISBN 951-40-1582-7, ISSN 0358-4283.

Maakuntatason strategisen suunnittelun tarve on lisääntynyt. Kokemuksia tällaisista suunnitteluprojekteista on olemassa, mutta niitä ei ole järjestelmällisesti kartoitettu. Tässä tutkimuksessa arvioidaan Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistuneiden näkemyksiä projektista ja tehdään alustavia ehdotuksia maakunnallisen luonnonvarasuunnittelun kehittämistä varten. Tutkimusaineistona on metsästrategiaprojektiin osallistuneille suoritettu kysely.

Kaikkiaan Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistui hieman yli 200 osallistujaa. Osallistujien valinnassa painottuivat seutukuntien ja projektin ohjausryhmän näkemykset projektin tavoitteiden suunnassa. Osallistujien ammattijakauma painottui metsätalouden ja kuntien edustajiin. Osallistuneet arvostavat metsien taloudellista hyödyntämistä ja työllisyysvaikutuksia selvästi keskimääräistä enemmän.

Kyselyyn vastanneiden mainitsemat metsätalouden ongelmat ovat saman suuntaisia kuin metsästrategiassa esitetyt toimenpiteet. Osallistujat kokivat yhteisymmärryksen rakentamisen maakunnallisten kehittämisohjelmien tärkeimmäksi tehtäväksi. Tästä näkökulmasta arvioituna metsästrategiaan osallistuminen oli jossain määrin yksipuolista. Muun muassa luonnonsuojelu-, virkistys- ja matkailualan edustajia osallistui prosessiin selvästi vähemmän kuin metsätalouden edustajia.

Puuyrittäjiä kutsuttiin seminaaritilaisuuksiin huomattavasti enemmän kuin he osallistuivat. Monet kaipasivat suunnitteluun konkreettisuutta. Leimallisia kommentteja strategiasta olivat ”virkamiesmäisyys” ja ”teoreettisuus.” Strategian suurimpana vahvuutena osallistuneet pitivät sen laaja-alaisuutta ja perusteellista toimintaympäristön kartoitusta. Suurimpina heikkouksina nousivat esille strategian teoreettisuus ja epäsuhta esitettyjen hankkeiden ja käytettävissä olevien resurssien välillä sekä vähäinen sitoutuminen strategiaan.

Yhteisymmärryksen rakentamiseen näyttää maakunnassa olevan ilmeinen tarve, mikä asettaa haasteita maakuntatason strategiselle luonnonvarasuunnittelulle. Tutkimus nostaa esiin suunnittelumeneelmiin liittyviä ongelmia. Strategisen suunnittelun kehitystyö edellyttää jatkossa toteutuneiden suunnitteluprojektien arvioimista prosessin näkökulmasta.

Avainsanat: strateginen suunnittelu, metsäsuunnittelu, osallistava suunnittelu, tavoiteohjelma, luonnonvarasuunnittelu

Julkaisija: Metsäntutkimuslaitos, Kannuksen tutkimusasema

Hyväksynyt: Tutkimusjohtaja Matti Kärkkäinen

Myynti: Metsäntutkimuslaitos, Kannuksen tutkimusasema, PL 44,
69101 Kannus, puh. 06 - 8743211

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	4
2. STRATEGIAPROJEKTIN KUVAUS.....	5
3. AINEISTO JA MENETELMÄT.....	6
3.1 Otos ja kysymykset.....	6
3.2 Vastanneiden määrä ja taustatiedot.....	6
3.3 Aineiston käsittely.....	7
4. TULOKSET.....	8
4.1 Metsästrategian laadintaan osallistuneiden luontosuhde.....	8
4.1.1 Harrastusten ja ammatin liittyminen luontoon.....	8
4.1.2 Metsiin liittyvät arvostukset.....	9
4.1.3 Metsätalouteen suhtautumista kuvaavat mielipiteet.....	10
4.2 Pohjanmaan metsien käyttöön liittyvät ongelmat.....	12
4.3 Kehittämishojelman tärkeimmät tehtävät.....	16
4.4 Strategian vahvuuksia.....	17
4.5 Strategian heikkouksia.....	18
5. TARKASTELU.....	19
6. KIRJALLISUUS.....	20

1. JOHDANTO

Metsätalouden toimintaympäristö on nopeasti muuttumassa. Keskeisiä muutostrendejä ovat ainakin talouden kiristyminen ja moniarvoisuuden korostuminen. Tavoitteena on ollut suunnittelun ja päätöksenteon hajauttaminen siten, että päätökset tehtäisiin mahdollisimman lähellä niitä, joihin päätökset vaikuttavat: metsäasiantuntijan tehtävä onkin yhä useammin tukea maakunta- ja paikallistason päätöksentekoa.

Metsävaroja koskevassa päätöksenteossa joudutaan lähes aina tekemään valintoja keskenään ristiriitaisten tavoitteiden välillä. Kyseessä on useimmiten monitavoitteinen ja monen intressin päätösongelma, mistä johtuen suunnittelun yhtenä tavoitteena on yhteisymmärryksen rakentaminen.

Yhteiskunnan kehitystrendi heijastuu lainsäädäntötyöhön. Uudistunut metsälainsäädäntö astui voimaan vuoden 1997 alusta. Uusi metsälaki korostaa moniarvoisuutta aiempaa enemmän. Laissa määritellään uusia metsätalouden ohjauskeinoja. Alueellisen metsätalouden edistämistä varten metsälaissa on luku metsätalouden alueellisesta tavoiteohjelmasta ja sen seurannasta. Se velvoittaa metsäviranomaisen laatimaan toiminta-alueensa alueellisen tavoiteohjelman ja seuraamaan sen toteutumista. Ohjelma tulee laatia riittävässä vuorovaikutuksessa alueen metsätalouden osallistujatahojen kanssa (Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus 1996). Tavoiteohjelma on maakuntatason strateginen suunnitelma, jossa analysoidaan maakunnan metsävarojen mahdollisuudet ja merkitys maakunnan elinkeinojen kannalta sekä määritellään maakunnan metsävarojen käytön toimintalinjaukset ottaen tasapainoisesti huomioon kestäväyyden taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset näkökohdat. Suunnittelu on aina hierarkista. Ylempi suunnittelutaso määrittää tavoitteita alemmantasoisille suunnitelmille, mutta myös alemman tason tavoitteet vaikuttavat palauteluonteisesti ylempään tason suunnitteluun. Tavoiteohjelmat ohjaavat maakunnallisten ja alueellisten kehittämisprojektien rahoituspäätöksiä sekä maakunnallista ja alueellista metsäsuunnittelua.

Maakuntatason strateginen metsäsuunnittelu on käynnistynyt useissa maakunnissa maakunnallisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden suuntaamista varten. Tällaisia metsästrategioita on laadittu Lappiin (Kajala 1996), Pirkanmaalle (Indufor 1996) ja Pohjois-Pohjanmaalle (Pohjois-Pohjanmaan liitto 1996).

Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektin tavoitteet asetettiin seuraavasti: ”metsästrategian tavoitteena on laajana yhteistyönä laatia kehittämisohjelma, jonka avulla voidaan lisätä metsien käyttöä ja puun jalostusastetta.” Strategialla pyrittiin myös valmistautumaan metsälainsäädännön edellyttämiin toimenpiteisiin siten, että kokemuksia voitaisiin hyödyntää metsälain edellyttämien alueellisten tavoiteohjelmien laadinnassa (Pohjois-Pohjanmaan liitto 1996).

Kokemuksia maakunnallisesta strategisesta luonnonvarasuunnittelusta on siis olemassa, mutta näitä kokemuksia ei ole järjestelmällisesti kartoitettu. Tämä tutkimus on ensimmäinen vaihe projektissa, jossa kehitetään maakuntatason strategista luonnonvarasuunnittelua. Työn tavoitteena on (1) arvioida Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektin onnistumista ja (2) tehdä alustavia ehdotuksia maakunnallisen strategiatyön kehittämistä varten. Tulokset perustuvat strategiaprojektin osallistumisen kautta saatujen kokemusten järjestelmälliseen analyysiin ja osallistuneille suunnatun kyselyn tuloksiin. Välillisesti tavoitteena on lisäksi vielä (3)

kartoittaa strategiatyöhön osallistuneiden Pohjois-Pohjanmaan metsätalouden kehittämistä tukevia ajatuksia.

2. STRATEGIAPROJEKTIN KUVAUS

Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojekti käynnistettiin keväällä 1995. Projektille nimettiin ohjausryhmä, johon kutsuttiin kymmenen maakunnan metsätalouden keskeisimmän intressiryhmän edustajaa. Ohjausryhmä vastasi työn etenemisestä ja sen jäsenet hyväksyivät lopullisen strategian allekirjoituksillaan. Ohjausryhmän tukena projektissa oli yhteistyöryhmä, johon Pohjois-Pohjanmaan liitto nimesi noin 20 maakunnan metsätalouden sidosryhmää. Yhteistyöryhmä suuntasi metsästrategian laatimista työseminaareissa, joita järjestettiin kaikkiaan neljä.

Metsästrategiaprojektin ensimmäisessä työseminaarissa määriteltiin projektin kehittämisalueet. Yhteistyöryhmä näytti suuntaa kehittämiselle työstämällä Pohjois-Pohjanmaan metsien käytön nelikenttäanalyysin. Projektin ohjausryhmä täsmensi nelikenttäanalyysia ja työsti sen pohjalta maakunnan metsien käytön tavoitetilaa sekä kehittämislinjauksia. Toisessa kokouksessa yhteistyöryhmä työsti kehitysskenaarioita ja metsästrategian toimenpiteitä. Kolmannessa ja neljännessä työkokouksessa yhteistyöryhmä suuntasi työn viimeistelyä priorisoidulla ja edelleen kehittämällä hanke-esityksiä.

Asiallisen laaja-alaisuuden varmistamiseksi ja strategiaan sitoutumiseksi järjestettiin maakunnalliset puunkäyttö- ja monikäyttöseminaarit, joihin kutsuttiin ohjausryhmän nimeämät henkilöt. Nämä seminaarit keskustelivat alansa toimintalinjoista ja työstivät hanke-esityksiä. Maantieteellisen laaja-alaisuuden varmistamiseksi järjestettiin seitsemän alueseminaaria. Niihin Pohjois-Pohjanmaan seutukunnat nimesivät kutsutut henkilöt metsästrategiaprojektin ohjausryhmän aloitteesta. Seminaareihin toivottiin osallistujia, jotka edustaisivat metsien käytön eri intressitahoja monipuolisesti. Tavoitteena oli siis saada seminaareihin paikallisia metsätalouden, luonnonsuojelun, metsien virkistyskäytön, luontomatkailun ja puunjalostuksen asiantuntijoita. Alueseminaareihin kutsuttavien nimilistan työstivät seutukunnat, joten kutsuttujen joukko kuvaa omalta osaltaan sitä, miten seutukunnat haluaisivat painottaa strategiatyötä. Kutsuttujen ja paikalle saapuneiden jakauma ilmenee seuraavasta taulukosta (taulukko 1). Ryhmä ”muut” sisältää mm. ympäristö- ja luontojärjestöjen edustajat.

<i>Toimiala</i>	<i>Seminaareihin kutsutut</i>	<i>Paikalla olleet</i>
Kunnat	76	50
Yksityinen metsätalous	99	86
Muu metsäala	21	14
Puuyrittäjä	76	18
Muut	59	46
<i>Yhteensä</i>	<i>331</i>	<i>214</i>

Taulukko 1. Strategiaseminaareihin kutsutut ja paikallaolleet toimialoittain.

3. AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Otos ja kysymykset

Tutkimuksen perusjoukko koostui Pohjois-Pohjanmaan metsästrategian laadintaan osallistuneista noin 200 henkilöstä. Tutkimukseen valittiin kaikki projektiin osallistuneet, pois lukien henkilöt, joita on tarkoitus haastatella myöhemmin.

Aineiston keruu toteutettiin postikyselynä, joka suoritettiin syksyllä 1996. Kysely postitettiin yhteensä 146 projektiin osallistuneelle. Kysely uusittiin kaksi kertaa. Käytetty kyselylomake (liite 1) on ollut aikaisemmin käytössä eri metsäkyselyissä (esim. Kangas & Niemeläinen 1995), joiden yhteydessä se on esitetty. Tätä tutkimusta varten kysymyksiä muutettiin Pohjanmaan aluetta koskeviksi.

Kysymykset sisälsivät osallistujien metsiin liittyviä asenteita sekä metsiin liittyviä mielipiteitä kartoittavia väittämiä¹. Osallistujien luontosuhdetta mitattiin kysymällä heidän luontoharrastuksiaan sekä kysymyksillä, jotka käsittelevät heidän ammattinsa liittymistä luontoon. Lisäksi kysyttiin strategian laadintaan ja työstämiseen liittyviä asioita.

3.2 Vastanneiden määrä ja taustatiedot

Vastauksia saatiin kaikkiaan 83 kpl. Vastausprosentti oli 58, jota voitaneen pitää normaalina (esim. Alkula 1995) verrattuna haastattelututkimuksiin yleensä. Tosin kyselyn luonteesta johtuen olisi voinut ennakoida suurempaakin vastausprosenttia. Kyselyyn vastanneista miehiä oli 80 ja naisia 3. Ero johtuu siitä, että strategian laadintaan osallistui lähes yksinomaan miehiä (taulukko 2). Valtaosa vastanneista ja seminaareihin osallistuneista oli 45-60 vuotiaita.

Muuttuja	%
Sukupuoli (n=81)	
Mies	96
Nainen	4
Ikäjakauma (n=81)	
alle 25	0
26-35	11
36-45	32
46-60	56
yli 60	4

Taulukko 2. Kyselyyn vastanneiden taustatiedot.

¹ Samoja väittämiä käytetään myöhemmin laajassa Pohjanmaan metsäkyselyssä, jossa kartoitetaan pohjalaisten metsiin liittyviä mielipiteitä.

3.3 Aineiston käsittely

Aineiston käsittelyssä käytettiin hyväksi tavanomaisia tilastollisen aineiston käsittelymenetelmiä, esim ristiintaulukointia. Käsittelyssä hyödynnettiin Tixel tilasto-ohjelmaa.

Avoimissa kysymyksissä saadut vastaukset tallennettiin Word:n taulukon soluihin siten, että jokainen sanoma tuli eri soluun. Analysointia jatkettaessa sanomat jaoteltiin niiden sisällön mukaan omiin luokkiinsa. Kuhunkin luokkaan kuuluvat sanomat ryhmiteltiin edelleen niiden sisällön mukaan tarkemmin.

Pohjois-Pohjanmaan metsästrategia laadittiin osallistaen maakunnan metsätalouden keskeisiä intressitahoja. Projektissa siis noudatettiin osallistavan suunnittelun lähestymistapaa². Osallistumista voidaan arvioida erilaisista näkökulmista (Tikkanen 1996):

(1) Osallistamisen edetessä saatua informaatiota voidaan verrata yleiseen mielipiteeseen ja tehdä tulkintoja siitä, vastaako suunnitteluprosessiin välittynyt informaatio koko perusjoukon näkemystä. Tämän lähestymistavan mukaan tavoitteena on se, että suunnitteluun saadaan integroitua kansalaismielipidettä vastaavat näkemykset.

(2) Suunnitteluprosessia voidaan arvioida osallistujien näkökulmasta. Suunnitteluprosessin onnistuneisuutta arvioidaan sen perusteella, oliko osallistujilla riittävät mahdollisuudet vaikuttaa ja miten heidän osallistumisensa näkyy lopullisessa suunnitelmassa sekä selvittämällä, miten osallistujat itse arvioivat projektin onnistumista.

(3) Kolmas tapa on tarkastella itse suunnitteluprosessia. Tällöin keskeiseksi kiinnostuksen kohteeksi kohoaisi se miten suunnitteluprosessi toteutetaan suhteessa valittuun suunnittelun näkökulmaan.

Tässä työssä Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprosessia tarkastellaan soveltaen kahta ensimmäintä näkökulmaa. Vertailu yleiseen kansalaismielipiteeseen toteutetaan vertaamalla kyselyyn vastanneiden metsäsuhdetta kuvaavia vastauksia Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimukseen ”kansalaismielipide Suomen metsistä.”

² Normaalisti osallistavana suunnitteluna pidetään suunnittelua, jossa kaikille sitä haluaville tarjotaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun (esim. Paldanius 1992). Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektissa tällaista avointa osallistamista ei edes tavoiteltu, mutta projektin eri vaiheissa kuitenkin käytettiin osallistavaa lähestymistapaa, mikä takasi tavoitellun ”laajan yhteistyön.”

4. TULOKSET

4.1 Metsästrategian laadintaan osallistuneiden luontosuhde

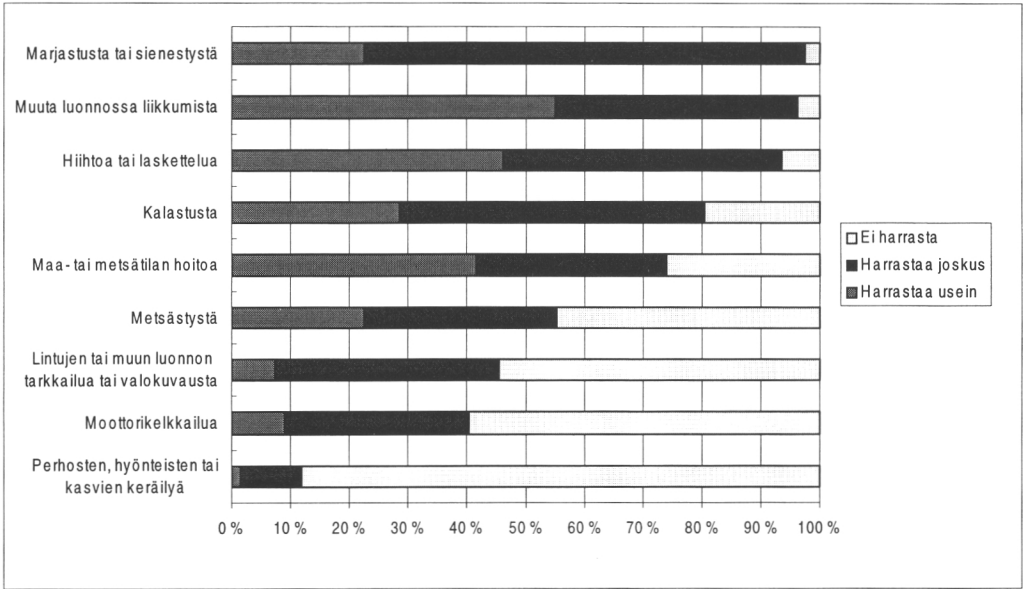
4.1.1 Harrastusten ja ammatin liittyminen luontoon

Lähes kaikki osallistuneet olivat ammatillisesti sidoksissa luontoon (99 %). Eniten oli niitä, joiden ammatti liittyi metsänhoitoon tai metsätyöhön, heitä oli 39 % vastanneista (taulukko 3).

Ammatti liittyy (n=83)	%
Maatalouteen.	21
Metsänhoitoon tai metsätyöhön.	39
Metsäteollisuuteen tai muuhun puun jatkojalostukseen.	16
Kalastukseen.	3
Luontoa koskevaan tutkimukseen.	6
Matkailuun.	6
Johonkin muuhun luontoon liittyvään työhön.	8
Ammattini ei liity luontoon.	1

Taulukko 3. Osallistuneiden ammatin liittyminen luontoon.

Luontoharrastajina osallistujat ovat aktiivisia (kuva 1). Marjastus tai sienestys on erityisen suosittua osallistuneiden keskuudessa, sitä ilmoitti harrastavansa lähes jokainen (97 %), ainakin joskus. Kankaan ja Niemeläisen (1995) mukaan suomalaisista 87 % harrastaa marjastusta ja sienestystä. Varsin moni metsästrategian laadintaan osallistuneesta harrastaa hiihtoa tai laskettelua: 46 % ilmoitti harrastavansa näitä liikuntamuotoja usein ja 47 % joskus.

Kuva 1. Osallistuneiden luontoharrastukset.

4.1.2 Metsiin liittyvät arvostukset

Vastaajat arvioivat metsiin liittyvien käyttömuotojen, hyötyjen ja arvojen huomioonottamisen tarpeellisuutta Pohjanmaalla asteikolla 0 - 10. Esim. jos vastaaja piti maiseman kauneuden huomioonottamista erittäin tarpeellisenä hän antoi sille 10 pistettä. Jos hän ei pitänyt sitä tärkeänä, vaan piti sitä täysin turhana, hän antoi sille 0 pistettä.

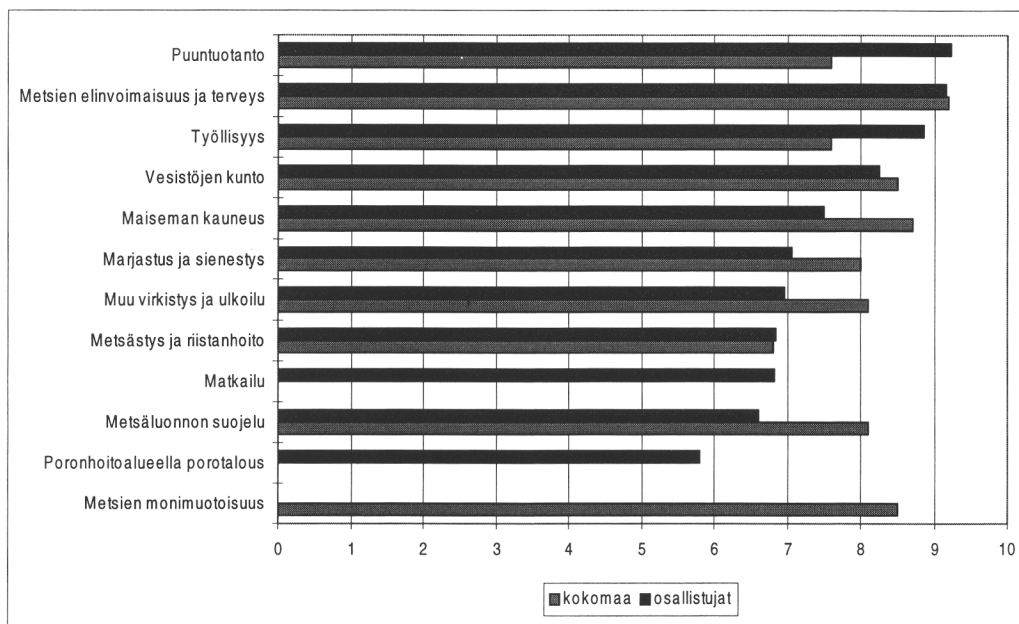
Eniten metsästrategian laadintaan osallistuneet arvostivat puuntuotantoa sekä metsien elinvoimaisuutta ja terveyttä, kumpikin sai 9,2 pistettä. Puuntuotannon kohdalla on selvä ero koko maan tuloksiin, sillä se sai 7,6 pistettä Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimuksessa. Koko maan tuloksissa (Kangas ja Niemeläinen 1995) metsien elinvoimaisuus ja terveys arvostettiin samalla pistemäärällä kuin tässäkin tutkimuksessa (kuva 2).

Kolmanneksi eniten metsästrategian laadintaan osallistuneet arvostivat työllisyyden huomioonottamista (8,9 pistettä). Kankaan ja Niemeläisen (1995) mukaan työllisyys sai 8,5 pistettä.

Vastanneet korostivat neljänneksi eniten vesistöjen kunnossapidon tärkeyttä, joka sai 8,3 pistettä. Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimuksessa suomalaiset arvostivat vesistöjen kunnossapitoa suunnilleen samaan tapaan kuin metsästrategian laadintaan osallistuneet tässä tutkimuksessa.

Viidenneksi tärkeimpänä arvostettiin maiseman kauneutta, joka sai 7,5 pistettä. Koko maassa Kankaan ja Niemeläisen (1995) mukaan se arvostettiin toiseksi tärkeimmäksi 8,7:llä pisteellä.

Marjastus ja sienestys, virkistys ja ulkoilu, metsästys ja riistanhoito, matkailu, sekä metsäluonnon suojelu ovat kyselyyn vastanneiden mukaan lähes yhtä tärkeitä tavoitteita (6,6 - 7,1 pistettä). Sen sijaan poronhoitoa ei arvostettu kovinkaan paljon (5,8 pistettä). Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimuksessa marjastusta ja sienestystä, virkistystä ja ulkoilua sekä luonnonsuojelua arvostettiin selvästi enemmän kuin mitä tässä tutkimuksessa. Erityisen suuri arvostusero näyttää olevan luonnonsuojelun kohdalla: tässä tutkimuksessa metsäluonnon suojelu sai 6,6 pistettä ja jäi toiseksi vähimmälle pistemäärälle, koko maan tuloksissa se arvostettiin 8,1 pisteellä (Kangas ja Niemeläinen 1995).

Kuva 2. Metsästrategian laadintaan osallistuneiden, sekä suomalaisten kansalaismielipiteen mukainen (Kangas & Niemeläinen 1995) näkemys metsätalouden eri tavoitteiden tärkeyksistä.

4.1.3 Metsätaloutten suhtautumista kuvaavat mielipiteet

Luonnonsuojelu. Kyselyyn vastanneista valtaosa (76 %) oli sitä mieltä, että metsiä on suojeltu Pohjanmaalla riittävästi ja että metsien hakkuut ja hoito eivät uhkaa eläin ja kasvilajien säilymistä (82%). Vastaajista 11 % kannatti Pohjanmaan metsien hakkuiden vähentämistä alkuperäisen luonnon säilymiseksi. Kokomaassa 46 % oli sitä mieltä, että suojelualueiden määrää pitäisi lisätä ja Oulun läänin alueella 30 % (Kangas ja Niemeläinen 1995). Hännisen ja Karppisen (1996) mukaan on metsiensuojelun kannattajiksi luettavissa vajaa neljännes (23 %) kansalaisista.

Metsäaktivistien metsänhakkuita estävä suora toiminta oli 6 %:n mukaan hyväksyttävää. 87 % ei hyväksynyt suoraa toimintaa. Loput (7 %) eivät osanneet päättää mielipidettään. Poh-

janmaan metsien suojelemiseksi suoraan toimintaan olisi valmis osallistumaan 5 % vastaajista, 87 % ei olisi valmis osallistumaan.

Luonnon- ja ympäristönhoito. Vastaajista 90 % oli sitä mieltä, että aukeat alat ja taimikot kuuluvat metsän luontaiseen kiertoon. Kankaan ja Niemeläisen tutkimuksen (1995) mukaan vain puolet piti aukeita aloja ja taimikoita metsän luontaiseen kiertoon kuuluvina.

Metsien hoitoa ja käyttöä Pohjanmaalla piti ympäristöystävällisenä 77 % kyselyyn vastanneista, kun taas koko maassa vain vajaa kolmannes (Kangas ja Niemeläinen 1995). Samansuuntainen oli ero myös suhtautumisessa metsätalouden vesistövaikutuksiin. Suurin osa tähän kyselyyn vastanneista oli sitä mieltä, että yksityismetsissä (61 %) ja valtion metsissä (62 %) otetaan luonnonsuojelulliset seikat riittävästi huomioon. Neljäsosa vastanneista katsoi, että yksityismetsissä ei oteta luonnonsuojelullisia seikkoja riittävästi huomioon. Valtion metsien luonnonsuojelullisiin toimenpiteisiin kriittisesti suhtautuvia oli vähemmän (12 %), mutta epävarmojen osuus oli suhteellisen suuri (26 %).

Luonnonhoidon rahoitus. Vastanneista 64 % oli sitä mieltä, että yhteiskunnan tulisi suunnata varoja metsien monimuotoisuuden edistämiseen nykyistä enemmän. Lähes viidesosan mielestä se on tarpeetonta. Aika moni (17 %) ei osannut sanoa asiasta mitään. Kuitenkin vain 17 % olisi valmis maksamaan lisää veroja asian hyväksi (65 % ei olisi valmis maksamaan lisää veroja).

Metsien hyötykäytön lisääminen. Vastanneet olivat varsin yksimielisiä siitä, että Pohjanmaan metsien taloudellista hyödyntämistä olisi lisättävä: 88 % vastanneista oli väitteen kanssa samaa mieltä. Kaikki vastaajat kannattivat puun energiakäytön lisäämistä Pohjanmaalla. Vastaajat olivat suhteellisen yksimielisiä (95 %) myös siitä, että hoidettu metsä soveltuu hyvin marjastukseen, sienestykseen ja retkeilyyn.

Metsäteollisuus. Suurin osa vastanneista (91 %) katsoi, että metsäteollisuus on Pohjanmaan tärkein perusta ja ylläpitäjä. Valtaosa vastanneista (85 %) oli sitä mieltä, ettei tuontipuun määrää saisi nykyisestäään lisätä. Tuontipuun määrän lisäämistä Pohjanmaan metsäteollisuuden tarpeisiin kannatti 7 % vastaajista. Suurin osa (76 %) vastanneista piti Pohjanmaan metsäteollisuutta kansainvälisesti kilpailukykyisenä. Vastaajista 17 % ei osannut sanoa mielipidettään asiasta. Ainoastaan 7 % piti metsäteollisuutta kilpailukyvyttömänä.

Valtaosa metsästrategian laadintaan osallistuneista (61 %) katsoi, että Pohjanmaan metsäteollisuus pitää hyvää huolta ympäristön tilasta. Vajaa neljäsosa ei osannut sanoa asiasta mielipidettään ja 16 % oli väitteen kanssa eri mieltä. Keskivertokansalaisen mielipide oli lähes päinvastainen: Kankaan ja Niemeläisen (1995) mukaan 53 % oli sitä mieltä, että metsäteollisuus ei pidä hyvää huolta ympäristön tilasta ja 16 % katsoi, että metsäteollisuus huolehtii ympäristöstä hyvin.

Metsänomistus. Suurimman osan mielestä (68 %) metsänomistajalla pitää olla oikeus käyttää metsiään haluamallaan tavalla. Viidesosa vastaajista (20 %) oli väitteestä eri mieltä. Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimuksessa 54 % katsoi, että metsänomistajilla pitää olla oikeus käyttää metsiään haluamallaan tavalla. Samassa tutkimuksessa 30 % oli eri mieltä väitteestä.

Esitetty väittämä: ”yksityisessä omistuksessa olevia metsiä tulisi käyttää yhteiskunnan edun kannalta parhaalla tavalla” jakoi mielipiteet, sillä vastaajista 44 % oli samaa mieltä ja saman verran vastaajista oli eri mieltä väitteestä. Kankaan ja Niemeläisen (1995) tutkimuksessa oli hieman vähemmän (39 %) niitä, jotka kannattivat ajatusta. Jokamiehen oikeuksien säilyttämistä esim. luonnontuotteiden poimimiseen ja ulkoilemiseen kannattivat lähes kaikki vastanneet (93 %).

Metsätietous. Lähes kaikki vastanneet (95 %) tiesivät, että Pohjanmaan metsät kasvavat enemmän kuin niistä korjataan puuta.

Mielipiteiden erot eri ryhmien välillä. Mielipiteiden eroja taustamuuttujien luokissa testattiin riippumattomuustestillä. Tulokset osoittavat, että luonnon- ja ympäristönsuojelua koskevissa väitteissä luontoa koskevan tutkimuksen parissa työskentelevien mielipiteet eroavat järjestelmällisesti muiden ryhmien mielipiteestä. Aineisto ei kuitenkaan oikeuta tekemään tulkintoja erojen tilastollisesta merkitsevyydestä.

4.2 Pohjanmaan metsien käyttöön liittyvät ongelmat

Vastaajia pyydettiin mainitsemaan heidän mielestään tärkeysjärjestyksessä kolme Pohjanmaan metsien käyttöön liittyvää ongelmaa. Kaikkiaan aineistosta löytyi 221 ongelmaa koskevaa sanomaa (taulukko 4).

Analysointia jatkettaessa ongelmat jaoteltiin niiden sisällön mukaan sanomaluokkiin. Erilaisia sanomaluokkia muodostui 11. Kuhunkin luokkaan kuuluvat sanomat ryhmiteltiin edelleen niiden sisällön mukaan tarkemmin. Saatu aineisto on kvalitatiivista, joten siitä ei tehdä kvantitatiivisia tulkintoja. Tulokset esitetään seuraavassa kuvailevasti, ottamalla sanomaluokista joitakin sanomia esille ja tulkitsemalla niitä.

Tarkemmin kuvataan ne ongelmaluokat, jonka vähintään viisi vastaajaa oli maininnut tärkeimpänä ongelmana. Näin tarkastellaan (1) metsätalouden toimintaedellytyksiin, (2) pien- ja energiapuun käyttöön, (3) puukauppaan, (4) luonnonsuojeluun, (5) puunjalostukseen ja (6) metsien monikäyttöön liittyviä ongelmia. Muista ongelmaluokista esitetään joitakin kuvaavia sitaatteja. Kaikki sanomat on luokiteltuna koottu liitteeseen 2.

<i>Sanomaluokka</i>	<i>tärkein</i>	<i>toiseksi tärkein</i>	<i>kolmanneksi tärkein</i>	<i>yhteensä</i>
(1) Metsätalouden toimintaedellytykset	34	22	18	74
(2) Pien- ja energiapuun käyttö	13	8	5	26
(3) Puukauppa	8	11	6	25
(4) Luonnonsuojelu	8	5	4	17
(5) Puunjalostus	6	3	6	15
(6) Metsäteollisuus	2	2	11	15
(7) Rahoitus	2	5	6	13
(8) Metsien monikäyttö	6	1	3	11
(9) Talousmetsien ympäristöhoito	3	5	1	8
(10) Metsien rakenne	0	4	4	8
(11) Muut	1	5	3	9
<i>Yhteensä</i>	83	71	67	221

Taulukko 4. Kyselyaineiston ongelmia koskevien sanomien lukumäärä sanomaluokissa.

Metsätalouden toimintaedellytykset

Suurimpana ongelmana vastaajat pitivät Pohjanmaalla metsätalouden toimintaedellytyksiä heikentäviä ja uhkaavia tekijöitä. Kaikista vastauksista kolmasosa (34 %) liittyi tähän ongelmaluokkaan. Tärkeimmäksi sen laittoi 34 vastaajaa, eli enemmän kuin seuraavaksi suurimman luokan kaikki sanomat yhteensä. Ongelmat on luokiteltu vastausten perusteella: metsänhoitoon ja metsänparannustöihin, metsänomistukseen, metsänhoitomenetelmiin sekä metsäopetukseen liittyviin ongelmiin.

Metsien hoito ja metsänparannustyöt. Suurimpana huolena oli nuorten metsien hoitamattomuus ja sen seuraukset. Tämän huolen vastanneet pukivat sanoiksi esimerkiksi seuraavasti:

"Harvennushakkuiden jälkeenjääneisyys."

"Ensiharvennus- ja taimikonhoitorästit."

"Nuoret metsät jäävät paljolti hoitamatta."

"Ylitiheys nuorissa metsissä ⇒ järeyskehitys heikkoa."

Vastaajat olivat esittäneet usein oman ratkaisunsa ongelmaan esimerkiksi seuraavasti:

"Hoitamis- ja hakkuuvelvoiteen puuttuminen. 10 vuoden hoitamattajättäminen johtaisi omistusoikeuden menettämiseen."

Jotkut esittivät arvionsa siitä, mistä ongelmat johtuvat. Esille nousivat mm. puukaupan ongelmat, metsänomistajien "laiskuus" ja metsänhakkuiden väärä kohdentuminen sekä vaakuustalletusten poistuminen.

"Tämänhetkiset puukaupan ongelmat ⇒ hakkuurästit."

"Isäntien laiskuus taimikoiden hoitoon."

"Liian vähäiset hakkuut kasvuun verrattuna."

"Hakkuiden kieroutuneisuus. Ei harvenneta, vaan aukkohakataan. Hinnasto. Konekorjuu!"

Yleisesti pelättiin vanhojen ojitusalueiden tulevaisuutta. Vaikka kunnostusojituksia tehdäänkin, niin nykyvauhti ei joidenkin mielestä riitä, mutta toisaalta epäiltiin ojitetun liian karuja soita.

"Vanhojen ojitusalueiden kunnostus, nykyvauhti ei riitä."

"...Tehdäänkö riittävästi kunnossapito-ojituksia ja onko ojitettu liian karuja soita."

"Vanhat metsäojitusalueet ovat vaarassa soistua uudelleen."

Metsänomistus. Pienet tilakoot ovat ongelmana varsinkin rannikkoseudulla, joka on esteenä suunnittelussa ja tehokkaassa toiminnassa. Toisena ongelmana oli omistajien etäännyminen metsistään, sekä omistuksen pirstoutuminen

"Tilusjako, varsinkin rannikolla."

"Yksityismaiden sarkamainen rakenne."

"Metsien omistussuhteiden muuttuminen."

"Omistajat loittonevat metsistään, eivätkä enää tunne niiden vaatimuksia ja mahdollisuuksia."

Metsänhoitomenetelmät. Muutamat vastanneet kokivat nykyiset metsänhoitomenetelmät ja metsänkäsittelyohjeet ongelmaksi. Ongelmina mainittiin sopivan maanmuokkausmenetelmän puute.

"Nuorten metsien hoitorästit ja metsänuudistus päätehakkuun jälkeen lähivuosina (uudet mets. käsittelyohjeet)."

Pien- ja energiapuun käyttö

Suurena ongelmana pidettiin pien- ja energiapuun käytön vähäisyyttä. Kaikkiaan 26 kertaa mainittiin siihen liittyviä ongelmia ja 13 vastaajan mielestä energiapuun käytön vähäisyys on maakunnan metsätalouden vakavin ongelma. Ongelmia kuvattiin esimerkiksi seuraavasti:

"Energiapuu jää metsiin."

"Energiapuun heikko menekki."

"Nuorten metsien ensiharvennusten vähäinen tuotto ilman energiapuun käytön markkinointia."

Energiapuun käytön vähäisyyden katsottiin yleisesti johtuvan puuenergian heikosta kannattavuudesta, johon löydettiin joitakin syitä:

"...energiantuotantolaitoksia liian vähän, korjuuteknologia puutteellinen..."

"...pitkät matkat yms."

"Energiakäyttöön ei ole panostettu edes julkisella sektorilla."

Joidenkin mielestä pienpuulle, joka tarkoittanee energia- ja kuitupuun kokoista puutavaraa, ei ole riittävästi kysyntää. Ongelmana pidettiin myös pienpuun jäämistä metsiin. Pienpuun käytölle kaivattiin uusia ideoita.

"Tukkia pienemmälle puulle ei ole riittävästi kysyntää (ostajia)."

"Pienpuuta ja latvat jäävät metsiin."

"Ideoiden puute pieniläpimittaisen puutavaran hyödyntämisessä."

Puukauppa

Puukauppaan liittyviä ongelmia esiintyi aineistossa lähes yhtä monesti kuin pien- ja energiapuuhunkin, joskin tärkeimmäksi ongelmaksi sen luokitteli vain seitsemän kyselyyn vas-

tannutta. Tuontipuun määrää kuvattiin jopa *valtavaksi*. Puukaupan ongelmana on myös kaupan ailahtelevaisuus erilaisissa kysyntä- ja tarjontatilanteissa, etenkin hankintakauppojen sekä kuitu- ja harvennuspuun osalta. Etenkin ensiharvennuspuun hintaa moitittiin alhaiseksi.

"Puukaupan hulppaaminen ees - taas."

"Hankintapuun kysyntä joskus heikkoa."

"Kuitupuun ajoittain heikko kysyntä."

"Alhaiset kantohinnat."

"Harvennusestistä korjatun puun huono kantohinta."

Luonnonsuojelu

Metsiensuojelua pidettiin ongelmana joko suojelualueiden liiallisuuden tai sitten niiden riittämättömyyden takia. Kaikkiaan kuvattiin 17 luonnonsuojeluun liittyvää ongelmaa, ja kyseeseen vastanneista kahdeksan arvioi tähän ongelmaluokkaan kuvaamansa ongelman maakunnan metsätalouden pahimmaksi ongelmaksi. Joidenkin mielestä luonnonsuojelua voimakkaasti ajavat ympäristöaktivistit olivat ongelma. Luonnonsuojelusta viestitettiin esimerkiksi seuraavaan tapaan:

"Yliampuva suojeluvimma."

"Vanhojen metsien suojelu (Koillismaa)."

"Hallitsematon metsiensuojelu."

"Pohjanmaan länsiosissa ei ole suojeltu riittävästi vanhoja metsiä."

"Ympäristöaktivistien uhka."

"Yhtiöpäiset metsäaktivistit."

Puunjalostus

Puunjalostukseen liittyviä ongelmia kuvattiin 15 ja kuusi vastannutta arvioi puunjalostukseen liittyvän ongelman pahimmaksi. Yleisenä huolena pidetään Pohjanmaan alhaista puunjalostusastetta, jonka seurauksena jalostusarvo jää pieneksi. Ongelmien syitä oli joissakin vastauksissa kartoitettu seuraavasti:

"Puun tuotteistaminen (jatkojalostaminen) koulutuksen osalta heikkoa."

"Verkostoitumisen puute alan pienyrityksissä."

"Puuosaaminen = suunnittelu, käyttö ja arvostus vähäistä..."

Metsien monikäyttö

Metsien monikäytön ongelmia kuvattiin yhteensä 11 ja kuuden vastanneen mielestä monikäytön ongelmat ovat maakunnan metsätalouden kannalta ratkaisevimpia. Metsien yksipuolinen käyttö katsottiin ongelmaksi monissa vastauksissa. Metsien käyttöastetta olisi varaa nostaa. Eri metsänkäyttömuotojen huomioiminen on jäänyt liianvähälle huomiolle.

"Metsien hyödyntämistason alaisuus."

"Nykyisen metsätalouden yksisilmäisyys."

"Luontomatkailun tasoa varaa nostaa."

"Riistanhoidon vaatimusten huomioiminen..."

Muut ongelmaluokat. Edellisten lisäksi muodostettiin viisi ongelmaluokkaa: metsäteollisuus, rahoitus, talousmetsien ympäristöhoito, metsien rakenne ja luokka "muut." Näihin luokkiin kirjattiin yhteensä 53 ongelmakeuhasta, kahdeksan kertaa tärkeimpänä. Nämä kahdeksan tärkeintä ongelmakeuhasta ovat seuraavanlaisia:

- ”Nuoret kasvavat metsät. Sieltä korjuu luontoa säästään.”
 ”Ensiharvennusmetsien hakkuiden huono työn jälki.”
 ”Hoidossa: vero ym. Tukitoimet.”
 ”Metsänhoitotöiden valtion avustusten karsiminen.”
 ”Metsäojituksen vaikutus vesistöihin.”
 ”Turvepohjaisten alueiden hakkuut (vesiensuojelu).”
 ”Vesien suojelu maa-, metsä- ja turvetaloudessa.”
 ”Mäntyukin huono laatu.”

4.3 Kehittämisohjelman tärkeimmät tehtävät

Vastaajilta kysyttiin metsätalouden kehittämisohjelman kolmea tärkeintä tehtävää. Vastauksia saatiin kaikkiaan 189 kpl. Saadut vastaukset noudattelivat metsästrategian kehittämislinjausten luokitusta. Seuraavasta taulukosta (taulukko 5) ilmenee luokat ja niihin sijoitettujen sanomien lukumäärä. Liitteeseen 2 on koottu kaikki sanomat sanomaluokittain.

<i>Sanomaluokka</i>	<i>tärkein</i>	<i>toiseksi</i>	<i>kolmanneksi</i>	<i>yhteensä</i>
(1) Yhteisymmärryksen ja metsätietoisuuden lisääminen	14	13	17	44
(2) Metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen	17	13	9	39
(3) Metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen	16	7	6	29
(4) Metsäenergian käytön lisääminen	6	11	10	27
(5) Mekaanisen puun verkostoyrittämisen kehittämisen	7	9	9	25
(6) Talousmetsien luonnonhoidon tehostaminen	3	8	1	12
(7) Metsien monikäytön edistäminen	3	2	5	10
(8) Luonnonsuojelun jatkaminen harkituin toimenpitein	1	1	1	3
<i>Yhteensä</i>	<i>67</i>	<i>64</i>	<i>58</i>	<i>189</i>

Taulukko 5. Maakunnallisen metsätalouden kehittämisohjelman tärkeimmät tehtävät.

Vastaukset noudattelevat siinä määrin metsästrategian kehittämisohjelmassa (Pohjois-Pohjanmaan liitto 1996) mainittuja tavoitteita ja toimenpiteitä, että niitä ei kannata tässä kerrata. Tärkeimpänä osallistujat, vastausmäärien mukaan, pitivät yhteisymmärryksen ja metsätietoisuuden lisäämistä.

Vastaajista reilun viidesosan (28 %) mielestä metsästrategian kehittämisohjelma täytti hyvin heidän edellä mainitsemansa tehtävät ja 72 %:n mielestä kohtalaisen hyvin.

4.4 Strategian vahvuuksia

Vastaajilta kysyttiin kyseisen metsästrategian vahvuuksia. Strategian vahvuuksia koskevat sanomat luokiteltiin niiden sisällön mukaan (liite 2). Vahvuuksia koskevia sanomia löytyi kaikkiaan 60 kpl. Eri sanomaluokkia muodostui neljä.

<i>Sanomaluokka</i>	<i>Lukumäärä</i>
(1) Strategiatyöskentelyn laaja-alaisuus	27
(2) Toimintaympäristön kartoitus	22
(3) Suuntaus eteenpäin	6
(4) Saadut tulokset	5
<i>Yhteensä</i>	<i>60</i>

Taulukko 6. Metsästrategian vahvuudet.

Strategian suurimpana vahvuutena osallistuneet pitivät metsästrategian laaja-alaisuutta (taulukko 6). Laaja-alaisuus näkyy asioiden monipuolisena käsittelynä, jossa on otettu huomioon eri näkökulmia. Eri intressitahot ovat työstäneet strategiaa, pohtineet ongelmia yhteistyöryhmissä. Laaja-alainen käsittely lisää strategiaan sitoutumista, sillä on maakunnan tuki. Laaja-alaisuus näkyy moniarvoisuuden hyväksymisenä metsäpolitiikassa ja suunnittelussa, mikä johtaa osallistavan suunnittelun lisääntyvään tarpeeseen.

"Laajapohjainen valmistelu ⇒ tyydyttävä sisältö ja sitoutuminen."

"Laaja sitoutuminen."

"Maakunnan tuki."

"Monipuolisuus ja puolueettomuus."

Toisena strategian vahvuutena pidettiin toimintaympäristön nykytilan tarkkaa kartoitusta. Se antaa oikeaa tietoa julkisuuteen niistä mahdollisuuksista mitä alueella on. Asioiden esittäminen julkaisuissa on monipuolista ja puolueetonta. Strategia antaa oikeaa tietoa tämänhetkisestä metsien käytöstä.

"Toimintaympäristön analysointi."

"Oikeaa kuvaa ulospäin vallitsevasta metsien tilasta ja käytettävistä toimintamuodoista."

"Kertoo hyvin mahdollisuuksista."

Strategian laadinta ja työstäminen on suuntausta eteenpäin, mikä näkyy seuraavissa vastauksissa. Vaikka seuraavista vastauksista näkyykin jonkinasteinen pettymys, niin siinä on mukana myös optimismia, joka näkyy uskona parempaan tulevaisuuteen.

"Suuntaus oikeaan ajatteluun ja toimintaan."

"On kuitenkin mietitty ja herätelty."

"Parasta on varmaan on, että se on tehty ⇒ pohja kehittämiselle."

Vahvuus on myös se, että strategia pystyi tuottamaan konkreettisia tuloksia. Pystyttiin luomaan maakunnan kehittämisohjelma. Tulokset ovat realistisia, työllisyyttä ja maakuntaa tukevia. Vahvuutena pidettiin myös sitä, että strategiassa keskityttiin olennaiseen.

4.5 Strategian heikkouksia

Vastaajat saivat sanoa kyseisen metsästrategian heikkoudet, samalla tavalla kuin vahvuudetkin. Saadut heikkouksia koskevat sanomat luokiteltiin sanomaluokkiin (liite 2). Luokituksessa löytyi neljä suurempaa luokkaa ja luokka muut. Yhteensä sanomia heikkouksista saatiin 49 kpl.

<i>Sanomaluokka</i>	<i>Lukumäärä</i>
(1) Strategian teoreettisuus	12
(2) Strategiaan sitoutuminen	11
(3) Kehittämisohjelman hankkeiden rahoitus	9
(4) Muut	17
<i>Yhteensä</i>	<i>49</i>

Taulukko 7. Metsästrategian heikkoudet.

Vaikka osa piti strategian vahvuutena sen konkreettisuutta, niin toiset pitivät strategian suurimpana heikkoutena sen teoreettisuutta (taulukko 7), konkreettisuutta kaivattiin lisää esimerkiksi seuraavasti:

"Asioiden virkamiesmäinen käsittely."

"Virkamiesten tekemä ohjelma..."

"jalat ei pysyneet maassa."

"Paljon tekstiä..."

"On liikaa sanahelinää suhteessa soveltamismahdollisuuksiin."

Toinen heikkous, joka näkyi tuloksissa, oli hankkeiden rahoitusongelmat. Yhteiskunnan rahoituksen määrää pidetään epärealistisen korkeana. Keskeinen kysymys onkin, kuten eräs vastaajista sen ilmaisi:

"Sijoittaako yhteiskunta tarvittavan rahamäärän?"

Yksi merkittävä heikkous oli se, miten eri intressitahot sitoutuvat siihen, onko sitoutuminen ollut aitoa. Strategia on tällä hetkellä vain paperilla, miten saadaan metsänomistajat, yrittäjät ja yhteiskunta mukaan siihen. Näin kiteytti eräs vastaajista erään keskeisen heikkouden:

"Toteutuminen on kiinni poliitikkojen tahdosta."

Esillenostamisen arvoinen heikkous oli myös strategian saama julkisuus.

"Tietoa ei hyväksytty eikä arvosteta päättäjien ja median piireissä."

"Ei ehkä vieläkään saada suojelijoita ja metsien hyötykäyttäjiä ymmärtämään toisiaan"

"konsensuksesta seuraava hampaattomuus"

5. TARKASTELU

Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaan osallistamisella ei tavoiteltu avointa kansalaisosallistamista vaan edustuksellista osallistamista asetettujen tavoitteiden suunnassa. Osallistuminen toteutettiin siten, että eri tason seminaarit ja työryhmät osallistuivat työhön vaihtelevalla intensiteetillä. Ohjausryhmän sisällä rakennettiin konsensusta metsätalouden kehittämislinjauksista. Maakunnallinen yhteistyöryhmä suuntasi ohjausryhmän työskentelyä ja laajat käyttömuodot ja alueelliset seminaarit takasivat käsittelyn laaja-alaisuutta ja toivat suuren joukon kehittämisideoita projektia varten. Osallistujien valinnassa painottuivat seutukuntien ja projektin ohjausryhmän näkemykset projektin tavoitteiden suunnassa.

Valittu lähestymistapa näkyy monella tavalla kyselyn tuloksissa. Ammattijakauma painottuu metsätalouden ja kuntien edustajiin. Osallistujien mielipiteet poikkeavat koko maan kansalaisten keskimääräisestä mielipiteestä monissa kohdissa. Strategiaan osallistuneet arvostavat metsien taloudellista hyödyntämistä ja työllisyysvaikutuksia selvästi keskimääräistä enemmän ja katsovat myös keskimääräistä useammin, että metsätalouden toimenpiteet ovat ympäristöystävällisiä. Luonnonsuojelua osallistuneet arvostavat suhteessa puuntuotantoon vähemmän kuin kansalaiset keskimäärin.

Kyselyyn vastanneiden mielestä metsätalouden uhatut toimintaedellytykset ovat suurin ongelma Pohjois-Pohjanmaan metsätaloudessa. Muita ongelmana koettuja seikkoja ovat pien- ja energiapuun vähäinen käyttö, puukaupan epätasaisuus ja puun jatkojalostuksen riittämättömyys. Mainitut ongelmat ja joissakin vastauksissa esitetyt ratkaisukeinot ovat sangen samansuuntaisia kuin metsästrategiassa esitetyt toimenpiteet. Myös strategiassa esitetyn tavoiteohjelman rahallinen panostus noudattelee kyselyn esille nostamia keskeisimpiä ongelma-kohtia.

Metsästrategian keskeiseksi tavoitteeksi määritettiin puun käytön lisääminen ja jalostusasteen nostaminen. Tämän tavoitteen näkökulmasta osallistumista voidaan pitää onnistuneena lukuunottamatta puunjalostusyrittäjien vähäistä osallistumista, kutsuista huolimatta. Yrittäjien leimallisia kommentteja strategiatyöstä olivat ”virkamiesmäisyys” ja ”teoreettisuus.” Työn edetessä he usein arvostelivat sitä, että tällaisia yhteistyökutsuja on nykyisin liikaa, jolloin niihin ei jää riittävästi aikaa. Elinkeinoelämän kehittämishankkeiden vakavana haasteena onkin projektien kehittäminen yrittäjien näkökulmasta.

Strategian suurimpana vahvuutena osallistuneet pitivät sen laaja-alaisuutta ja perusteellista toimintaympäristön kartoitusta. Suurimpina heikkouksina nousivat esille strategian teoreettisuus ja epäsuhta esitettyjen hankkeiden ja käytettävissä olevien resurssien välillä sekä vähäinen sitoutuminen strategiaan.

Monet kaipasivat suunnitteluun konkreettisuutta. Strategisessa suunnittelussa abstrakti tavoitteiden ja toimintalinjojen suunnittelu on väistämättä keskeisellä sijalla. Tasapainoilu osallistumisen mielekkyyden ja ”strategisen pohdiskelun” välillä voitaisiin ehkä ratkaista toteuttamalla järjestelmällisesti ”moniastesuunnittelua” (Pukkala 1994), jossa myös osallistamisen teknisillä ratkaisuilla (esim. Loikkanen 1995, Turunen 1995), helpotettaisiin muun muassa yrittäjien osallistumista sekä tehtäisiin osallistuminen mielekkäämmäksi ja tavoitteellisemmäksi.

Projektin tavoitteena oli myös ”laaja yhteistyö.” Samaan aikaan strategiaprojektin kanssa käytiin vilkasta ja värittynyttä metsäpoliittista keskustelua vanhojen metsien suojelun tiimoilla. Osallistujat kokivatkin yhteisymmärryksen rakentamisen maakunnallisten kehittämisohjelmien tärkeimmäksi tavoitteeksi. Yhteisymmärryksen rakentaminen edellyttää erilaisten intressien tasapuolista osallistumista työskentelyyn (ks. Turtiainen 1996). Tästä näkökulmasta arvioituna Pohjois-Pohjanmaan metsästrategiaprojektiin osallistuminen on osallistujamäärillä mitattuna yksipuolista: mm. luonnonsuojelu, virkistys ja matkailuväkeä osallistui prosessiin huomattavan vähän verrattuna metsätalouden edustajiin. Joissakin kommenteissa epäiltiin, että konsensus jäi kaikesta huolimatta syntymättä.

Toisaalta projektin kannalta keskeisimmissä työryhmissä ympäristönäkökulma oli, edustajien vähäisestä lukumäärästä huolimatta, tiiviisti edustettuna ja lopullinen asiakirja hyväksyttiin ohjausryhmässä ilman eriaviä mielipiteitä.

Osallistuneet pitivät metsätalouden maakunnallisten kehittämisohjelmien tärkeimpinä tehtävinä yhteisymmärryksen ja metsätietoisuuden lisäämistä sekä metsätalouden ja metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaamista. Vastaukset noudattelivat kehittämisohjelmassa mainittuja tavoitteita ja toimenpiteitä.

Yhteisymmärryksen rakentaminen edellyttäne laajaa sitoutumista kehittämisohjelmiin. Projektiin osallistuneet epäilivät saavutettiin sitoutumista ja konsensusta, mutta toisaalta korostivat yhteisymmärryksen rakentamisen tärkeyttä. Yhteisymmärryksen rakentamiselle vaikuttaakin olevan maakunnassa ilmeinen tarve, metsästrategiaprosessin voi katsoa - yhteisymmärryksen lisäämiseen tähtäävine hanke-esityksineen - olleen päänavaus tähän suuntaan. Vaatimus yhteisymmärryksen lisäämisestä korostaa tulevien metsätalouden tavoiteohjelmien merkitystä ja asettaa niiden laatimiselle vakavia haasteita.

Tavoiteohjelmien laadintaa kehitetään osallistavan suunnittelun lähtökohdista. Tässä tutkimuksessa käytetyn kyselyn tulosten perusteella ei voida esittää yksityiskohtaisia ehdotuksia maakuntatason strategisen luonnonvarasuunnittelun kehittämiselle. Kysely nostaa esiin suunnittelumenetelmiin liittyviä ongelmia. Strategisen suunnittelun suunnitteluprosessin tavoitteet ja toimintaympäristön erilaiset intressit tulisi selkeyttää prosessin alkuvaiheissa. Suunnittelutilanteen analyysi (ks. Söderbaum 1986), johon sisältyisi eri intressien ja mahdollisten konfliktien järjestelmällinen analysointi (ks. Fleischman 1996), suuntaisi osallistamista ja menetelmävalintoja tavoitteen kannalta johdonmukaisella tavalla.

Maakuntatason strategisen suunnittelun kehitystyö edellyttää toteutuneiden suunnitteluprojektien arviointia prosessin näkökulmasta. Tällöin on analysoitava yksityiskohtaisesti projektien asiakirjoja ja haastateltava projekteihin osallistuneita.

6. KIRJALLISUUS

Alkula, T., Pöntinen, S. ja Ylöstalo, P. 1995. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. WSOY. Juva.

Fleischman, W. A. 1996. Public Participation. A sociologist's Activities & Observations. International Conference on Conflict Management and Public Participation in Land Use Management. 16-21 June. Joensuu, Finland.

- Hänninen, H & Karppinen, H. 1996. Kansalaismielipide metsien suojelusta ja talouskäytöstä. *Folia Forestalia* 1996(1): 27-39.
- Indufor Oy 1996. Pirkanmaan kestävä metsätalous. Seminaarikalvot. Tampere 1.11.
- Kajala, L. (toim.) 1996. Lapin metsästrategia. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2/1996. 29 s.
- Kangas, J. & Niemeläinen, P. 1995. Kansalaismielipide Suomen metsistä sekä metsien hoidosta ja käytöstä. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 561. 24 s. + liite.
- Loikkanen, T. 1995. Osallistava metsäsuunnittelu. *Folia Forestalia* 1995(2): 147-153.
- Paldanius, J. 1995. Osallistuvan strategisen suunnittelun kehittämisenäkökohtia. Julkaisussa: Näkökulmia vuorovaikutuksen kehittämiseen. Tielaitos, tienpidon suunnittelu. Tielaitoksen selvityksiä 25: 47-63.
- Pohjois-Pohjanmaan liitto. 1996. Pohjois-Pohjanmaan metsästrategia 1996-2005. Osa 2: Kehittämissuunnitelma. Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisu A:17. Oulu. 76 s.
- Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus. 1996. Pohjois-Pohjanmaan metsästrategia 1996-2005. Osa 1: Toimintaympäristö ja metsien käyttö. Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskus. Oulu. 80 s.
- Pukkala, T. 1994. Metsäsuunnittelun perusteet. Joen Forest Consulting. Joensuu. 234 s.
- Söderbaum, P. 1986. Beslutunderlag. Ensidiga eller allsidiga utredningar? *Doxa Ekonomi*. Lund. 196 s.
- Tikkanen, J. 1996. Taajamametsien osallistava suunnittelu. Kokemuksia MetsäRaahen suunnitteluprojektista. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 603. 31 s. + liitteet.
- Turtiainen, M. 1996. Ympäristöriitojen sovittelumenettely. Kirjallisuuskatsaus yhdysvaltalaisista kokemuksista. Suomen ympäristökeskuksen moniste 40. 36 s.
- Turunen, J-P. 1995. Helsingin kaupungin metsä- ja maatalousosaston vuorovaikutteisen suunnittelun kehittäminen. Helsingin kaupungin metsä- ja maatalousosaston julkaisuja 11/95. 26 s. + liitteet.

POHJOIS-POHJANMAAN METSÄKYSELY

1. Liittyykö nykyinen tai joku aiempi työnne tai ammattinne luontoon? (Ympyröikää kaikki soveltuvat vaihtoehdot.)

- 1 Maatalouteen.
- 2 Metsänhoitoon ja metsätyöhön.
- 3 Metsäteollisuuteen tai muuhun puun jatkojalostukseen.
- 4 Kalastukseen.
- 5 Luontoa koskevaan tutkimukseen.
- 6 Matkailuun.
- 7 Johonkin muuhun luontoon liittyvään työhön, mihin? _____
- 8 Ammattini ei liity luontoon.

2. Oletteko viimeksi kuluneiden 12 kk:n aikana harrastanut

	EN OLE HARRASTANUT	JONKIN VERRAN (alle 10 päivänä viimeisen 12 kk:n aika- na)	PALJON (vähintään 10 päivänä viimeisen 12 kk:n aikana)
Metsästystä?	1	2	3
Kalastusta?	1	2	3
Marjastusta tai sienestystä?	1	2	3
Maa- tai metsätilan hoitoa?	1	2	3
Lintujen tai muun luonnon tarkkailua tai valokuvausta?	1	2	3
Perhosten, hyönteisten tai kasvien keräilyä?	1	2	3
Hiihtoa tai laskettelua?	1	2	3
Moottorikelkkailua?	1	2	3
Muuta luonnossa liikkumista?	1	2	3

3. Arvioikaa seuraavien metsään liittyvien asioiden huomioon ottamisen tarpeellisuutta Pohjanmaalla asteikolla 0 - 10.

Esimerkki: Jos mielestänne maiseman kauneuden huomioon ottaminen Pohjanmaalla metsien hoidossa ja käytössä on täysin turhaa, annatte maiseman kauneudelle 0 pistettä. Jos sen sijaan pidätte maiseman kauneutta erittäin tarpeellisena, annatte sille 10 pistettä.

Puuntuotanto	_____ pistettä
Työllisyys	_____ pistettä
Maiseman kauneus	_____ pistettä
Marjastus ja sienestys	_____ pistettä
Metsästys ja riistanhoito	_____ pistettä
Matkailu	_____ pistettä
Muu virkistys ja ulkoilu	_____ pistettä
Vesistöjen kunto	_____ pistettä
Metsien elinvoimaisuus ja terveys	_____ pistettä
Metsäluonnon suojelu	_____ pistettä
Poronhoitoalueella porotalous	_____ pistettä

4. Missä määrin olette samaa tai eri mieltä seuraavien väitteiden kanssa? (Ympyröikää numero joka vastaa mielipidettänne.)

	TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	JOKSEEN- KIN SAMAA MIELTÄ	VAIKEA SANOA	JOKSEEN- KIN ERI MIELTÄ	TÄYSIN ERI MIELTÄ
Metsäteollisuus on Pohjanmaan hyvinvoinnin tärkein perusta ja ylläpitäjä.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan hyvinvointi perustuu metsäteollisuuteen.	1	2	3	4	5
Metsäomistajilla pitäisi olla oikeus käyttää metsiään haluamallaan tavalla.	1	2	3	4	5
Yksityisessä omistuksessa olevia metsiä tulisi käyttää yhteiskunnan edun kannalta parhaalla tavalla.	1	2	3	4	5
On erittäin tärkeää, että jokamiehen oikeus käyttää metsiä omistussuhteesta riippumatta esim. luonnontuotteiden poimimiseen ja ulkoiluun säilytetään.	1	2	3	4	5

	TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	JOKSEEN- KIN SAMAA MIELTÄ	VAIKEA SANOJA	JOKSEEN- KIN ERI MIELTÄ	TÄYSIN ERI MIELTÄ
Olisi hyväksyttävää, että Pohjanmaan metsäteollisuus toimisi jatkossa nykyistä enemmän tuontipuu varassa.	1	2	3	4	5
Puun energiakäyttöä tulisi lisätä Pohjanmaalla.	1	2	3	4	5
Hoidettu metsä soveltuu hyvin marjastukseen, sienestykseen ja retkeilyyn.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan metsien hakkuut ja hoito ovat uhka eläin- ja kasvilajien runsaudelle.	1	2	3	4	5
Metsäteollisuus Pohjanmaalla pitää hyvää huolta ympäristön tilasta.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan metsäteollisuus selviää hyvin kansainvälisessä kilpailussa.	1	2	3	4	5
Valtion metsissä Pohjanmaalla pidetään hyvin huolta ympäristön tilasta.	1	2	3	4	5
On tärkeää, että Pohjanmaan metsiä ei hakata enempää kuin ne kasvavat.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan metsien metsätaloudellista hyödyntämistä olisi tehostettava alueen elintason kohoittamiseksi.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan metsien hakkuuta tulisi vähentää alkuperäisen luonnon säilyttämiseksi.	1	2	3	4	5
Pohjanmaan metsiä on suojeltu riittävästi.	1	2	3	4	5
Aukeat alat ja taimikot kuuluvat metsän luontaiseen kiertoon.	1	2	3	4	5
Metsien hoito ja käyttö Pohjanmaalla on nykyisin riittävän ympäristöystävällistä.	1	2	3	4	5
Metsien nykyisenlainen käyttö pilaa Pohjanmaan vesistöt.	1	2	3	4	5

	TÄYSIN SAMAA MIELTÄ	JOKSEEN- KIN SAMAA MIELTÄ	VAIKEA SANOJA	JOKSEEN- KIN ERI MIELTÄ	TÄYSIN ERI MIELTÄ
Yksityisomistuksessa olevissa metsissä otetaan luonnon-suojelulliset seikat riittävästi huomioon.	1	2	3	4	5
Metsäaktivistien metsien hakuista estävä suora toiminta on hyväksyttävää.	1	2	3	4	5
Olen valmis osallistumaan suoraan toimintaan Pohjanmaan metsien suojelemiseksi.	1	2	3	4	5
Yhteiskunnan tulisi suunnata varoja metsien monimuotoisuuden edistämiseen nykyistä enemmän.	1	2	3	4	5
Olen valmis maksamaan lisää veroja, jos veronlisäys käytettäisiin metsien monimuotoisuuden edistämiseen.	1	2	3	4	5

5. Luetelkaa kolme mielestänne tärkeintä Pohjanmaan metsien käyttöön liittyvää ongelmaa tärkeysjärjestyksessä.

1. _____

2. _____

3. _____

6. Onko maakunnallisella strategialla mielestänne vaikutusta käytännön toimintaan Pohjois-Pohjanmaan metsissä?

1. Kyllä

2. Ei

7. Mitkä ovat mielestänne maakunnallisen metsätalouden kehittämissuhtelman tärkeimmät tehtävät? Luetelkaa kolme tehtävää tärkeysjärjestyksessä.

1. _____

2. _____

3. _____

8. Täyttikö oheinen Pohjois-Pohjanmaan metsästrategia 1996-2005 edellä luettelemanne tehtävät?

1 Hyvin

2 Kohtalaisesti

3 Huonosti

9. Mitkä ovat kyseisen metsästrategian vahvuudet?

10. Mitkä ovat sen heikkoudet?

11. Mitkä asiat tai tehtävät metsästrategiasta puuttuvat ja jotka tulisi myöhemmin lisätä kehittämissuhtelmaa toteuttaessa?

12. Näkyykö oma panoksenne strategian lopputuloksessa riittävästi?

1 Kyllä

2 Ei

13. Ehdotuksenne siitä miten maakunnallisen kehittämissuohjelman laadintatyötä tulisi kehittää tulevaa ohjelmatyötä silmälläpitäen?

14. Mitä muuta haluaisitte mainita metsästrategiajulkaisusta tai strategian laadinnasta?

15. Syntymävuotenne?

Vuosi _____.

16. Sukupuolenne?

1 nainen

2 mies

17 Mihin ryhmään katsotte lähinnä kuuluvanne?

1 Maanviljelijät

2 Työntekijät

3 Alemmat toimihenkilöt

4 Johtajat tai ylemmät toimihenkilöt

5 Yrittäjät

6 Vapaan ammatin harjoittajat

7 Luontaiselinkeinon harjoittajat

8 Työttömät

9 Kotiäidit/ -isät

10 Opiskelijat/koululaiset

11 Eläkeläiset

12 Muut, mitkä? _____

18. Jos olette ansiotyössä, työskentelettekö?

1 Julkisella sektorilla (kuten valtio, kunta seurakunta)

2 Yksityisellä sektorilla

KIITOS!

POHJANMAAN METSIEN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄT ONGELMAT

(1) Metsätalouden toimintaedellytykset**Tärkein:**

- NUORTEN METSIEN HOIDON LAIMINLYÖMÄNEN.
- NUORTEN METSIEN HARVENNUSRÄSTIT.
- NUORTEN METSIEN ENSIHARVENNUSTEN LAIMINLYÖNTI.
- NUORTEN METSIEN HYÖDYNTÄMISEN VAJAAUS.
- NUORTEN METSIEN KEHITYKSEN TURVAAMINEN
- NUORTEN METSIEN HARVENNUSTEN OSIT. LAIMINLYÖNTI
- NUORET METSÄT JÄÄVÄT PALJOLTI HOITAMATTA.
- TÄMÄNHETKISET PUUKAUPAN ONGELMAT ⇒ HAKKURÄSTIT.
- HOITAMATTOMAT TAIMIKOT JA HARVENNUSKOHETEET.
- HARVENTAMATTOMAT TAIMIKOT
- METSIEN VAJAAKÄYTTÖ; NUORET METSÄT JÄÄVÄT HARVENTAMATTA (= HAKKAAMATTA).
- HOITORÄSTIT, METSIEN HOITOTOIMENPITEIDEN HIIPUMINEN.
- HARVENNUS RÄSTIT
- HARVENNUSHAKKUIDEN VÄHYYS
- ENSIHARVENNUSTEN VÄHÄISYYS.
- HARVENNUSMETSIEN KÄSITTELY
- METSIENHOITO TYÖT JÄÄVÄT RÄSTIIN.
- PUUTA KORJATAAN LIIAN VÄHÄN.
- LIIAN VÄHÄISET HAKKUUT KASVUUN VERRATTUNA.
- LIIAN VÄHÄISET HARVENNUSHAKKUUT.
- HARVENNUSHAKKUUT (RÄSTIT)
- HARVENNUSRÄSTIT, MITEN SAADA NÄMÄ HOIDETTUA?
- HARVENNUSTEN JÄLKEENJÄÄNTI.
- HARVENNUSHAKKUIDEN JÄLKEENJÄÄNEISYYS.
- ENSIHARVENNUS- JA TAIMIKONHOITORÄSTIT.
- PUUN VAJAAKÄYTTÖ: HARVENNUSRÄSTIT.
- HOITOHAKKUIDEN VÄHYYS.
- ENSIHARVENNUSRÄSTIT, TAIMIKONHOITORÄSTIT, KUNNOSTUSOJITUSRÄSTIT.
- AUKKOHAKKUUT / AURAUUS
- AVOHAKKUUT
- PIENET, SIRPALEISET TILAT.
- METSIEN OMISTUSSUHTEIDEN MUUTTUMINEN.
- TILUSJAKO, VARSINKIN RANNIKOLLA.
- PITKÄ KIERTOAIKA - USKOTAVUUDEN VAHVISTAMINEN TUIKITARPEEN NUORISOLLE, ETTÄ KANNATTAA TEHDÄ TYÖTÄ JA UUDISTAA METSÄÄ.

Toiseksi:

- NUORTEN METSIEN HOITORÄSTI JA METSÄN UUDISTUS PÄÄTEHAKKUUN JÄLKEEN LÄHIVUOSINA. (UJDET METS. KÄSITTELYOHJEET)
- NUORTEN METSIEN HARVENNUKSET JÄLJESSÄ.
- YLITIEHYS NUORISSA METSISSÄ ⇒ JÄREYSKEHITYS HEIKKOA.
- HAKKUIDEN KIEROUTUNEISUUS. EI HARVENNETA, VAAN AUKKOHAKKATAAN. HINNASTO. KONEKORJUU!
- HARVENNUSRÄSTIT
- ENSIHARVENNUSTEN VÄHÄISYYS
- HAKKURÄSTIT
- TAIMIKONHOIDON VÄHYYS
- ISÄNTIEN LAISKUUS TAIMIKOIDEN HOITOON.
- UUDISTUSRÄSTIT
- METSÄNHOITOTÖIDEN VAKUUSTALLETUSTEN POISTUMINEN.
- RISTIRIIDAT - METSÄKÄSITTELYSSÄ.
- UUDISTUSALUEIDEN LIIAN RAJU MAAPERÄN KÄSITTELY.
- VANHOJEN OJITUSALUEIDEN KUNNOSTUS, NYKYVAUHI EI RIITÄ.
- VANHAT OJITUSALUEET KUNTOON.
- OJITETTUIEN SOIDEN TULEVAISUUS? TEHDÄNKÖ RIITTÄVÄSTI KUNNOSTUSOJITUKSIA JA ONKO OJITETTUA LIIAN KARUJA SOITA.
- OJITUKSET
- SOIDEN KUIVAUKSEN RAPISTUMINEN LIIAN VÄHÄISEN KUNNOSTUSOJITUKSEN TAKIA.
- METSÄNOMIST. PIRSTALEISUUS.
- PIENET ALAT
- MUIDEN KUIN MAANVILJELIJÖIDEN SUURI OMISTUSOSIUS.
- LIIAN PIENET METSÄLÖT JA TILOJEN PIRSTOUTUMINEN

Kolmanneksi:

- NUORIEN METSIEN HOITAMATTOMUUS
- RIUKUMETSIEN HARVENTAMATTOMUUS.
- HOITAMATTOMAT METSÄT.
- RIITTÄMÄTTÖMÄT HARVENNUSHAKKUUT ⇒ METSIEN RIUKUUNTUMINEN.
- HARVENNUSHAKKURÄSTIT KASVAVAT JA ILMEISESTI V. 2003 KIIHTYVÄLLÄ VAUHILLA ⇒ HALUT JA YHTEISYMMÄRRYS PUUTTUU.
- ETELÄOSIEN OJITUSALUEIDEN HARVENNUKSET PITÄISI SAADA AJANTASALLE.
- HOITAMIS JA HAKKUUVELVOITTEEN PUUTTUMINEN. 10 VUODEN HOITAMATTAJÄTTÄMINEN JOHTAIS OMISTUSOIKEUDEN MENETTÄMISEEN.
- METSÄPARANNUSTOIMIEN LAIMINLYÖNTI.
- HAKKIOT EIVÄT TAIMETU ODOTETULLA TAVALLA (VÄÄRÄ MUOKKAUSTAPA, HUONO ISTUTUSTYO, HUONOT TAIMET).
- VESITALOUS EI KUNNOSSA ⇒ METSÄMAIDEN SOISTUMINEN.
- KUNNOSTUSOJITUSTEN LAIMINLYÖNTI.
- KUNNOSTUSOJITUKSET
- VANHAT METSÄOJITUSALUEET OVAT VAARASSA VOIHTUA UUDELEEN.

- OPETUSTEN VANHENEMINEN
- METSÄN OMISTUKSEN PIRSTOUTUMINEN.
- PIRSTALEISET MAANJAKO-OLOT ESTEENÄ TEHOKKAALLE TOIMINNALLE.
- OMISTAJAT LOITONEVAT METSISTÄÄN, EIVÄTKÄ ENÄÄ TUNNE NIIDEN VAATIMUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA.
- YKSITYSMAIDEN SARKKAMAINEN RAKENNE.

(2) Pien- ja energiapuun käyttö**Tärkein:**

- PIENPUULLE ELI HAKEPUULLE EI OLE RIITTÄVÄSTI KÄYTTÖÄ - METSIEN HOITO JA TULEVAISUUS KÄRSII.
- PIENPUUN KÄYTTÖÄ LISÄTTÄVÄ.
- OSA ENSIHARVENNUSPUUSTA EI KELPAA MASSAPUUKSI, EIKÄ SILLE ENERGIAHAKKEEKSIKKAAN OLE KÄYTTÄVÄ.
- ENERGIAPUUN JÄÄ METSIIN.
- PIENPUUN KÄYTTÖÄ PUULLE EI OLE RIITTÄVÄSTI KYSYNTÄÄ (OSTAJIA).
- PIENPUUN KÄYTÖN VÄHÄISYYS.
- ENERGIANKÄYTTÖSSÄ PÄÄTTÄJÄT.
- NUORTEN METSIEN ENSIHARVENNUSTEN VÄHÄINEN TUOTTO ILMAN ENERGIAPUUN KÄYTÖN MARKKINOINTIA.
- PIENLÄPIMMITAISPUUN RIITTÄMÄTÖN KYSYNTÄ. -ENERGIANTUOTANTOLAITOKSIA LIIAN VÄHÄN. - KORJUUTEKNOLOGIA KUITUPUUN OSALTA PUUTTEELLINEN.
- PIENPUU ONGELMA (HAKKUU JA KÄYTTÖ).
- METSÄENERGIAN HYÖTYKÄYTTÖ LIIAN VÄHÄISTÄ, JOSKA SEURAUKSENA NUORET METSÄT JÄÄ HOITAMATTA.
- PIENPUU ONGELMA

Toiseksi:

- ENERGIAPUUN KÄYTÖN VÄHYYS.
- HAKEPUU JÄÄ METSIIN.
- PIENPUULLE EI KÄYTTÖÄ, PITKÄT MATKAT YMS. KANNATTAVUUS HEIKKOA.
- ENERGIÄKÄYTTÖÖN EI OLE PANOSTETTU RIITTÄVÄSTI EDES JULKISELLA SEKTORILLA.
- IDEOIDEN PUUTE PIENLÄPIMMITAISPUUTAVARAN HYÖDYNTÄMISESSÄ.
- ENERGIAPUUN HYÖDYNTÄMÄTÖMYYS
- PIENPUUTA JA LATVAT JÄÄVÄT METSIIN.
- PIENPUUN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄT ONGELMAT.

Kolmanneksi:

- ENERGIAPUULLE PITÄISI LÖYTYÄ KÄYTTÖÄ.
- ENERGIAPUUN KÄYTTÖMAHDOLLISUUKSIEN VAJAVAISSUUS.
- ENERGIAPUUN HEIKKO MENEKKI, HOITORÄSTIT.
- ENERGIAPUUN PUUTTEELLINEN HYÖDYNTÄMINEN.
- ENERGIAPUUN HYÖDYNTÄMINEN

(3) Puukauppa**Tärkein:**

- KUITUPUUN HUONO HINTA JA KYSYNTÄ.
- TUONTIPUUN
- VALTATAISTELU ⇒ OSTAJAT/MYYJÄT
- PUUN HINTA
- TUONTIPUUN
- HARVENNUSPUUN HEIKKO KYSYNTÄ
- PUUKAUPAN HULPAMMINEN EES - TAAS.
- PUUN MARKKINOILLE TULO.

Toiseksi:

- KUITUPUUN AJOITTAIN HEIKKO KYSYNTÄ.
- KUITU- JA TUKKIPUUN KIMPPAKAUPPA
- ALHAISET KANTOHINNAT.
- KUITUPUUN MENEKKI.
- HARVENNUSPUUN KYSYNNÄN HEIKKOUS.
- RIITTÄVÄ HARVENNUSPUUN MENEKKI OMALLE ALUEELLE.
- HARVENNUSMETSISTÄ KORJATUN PUUN KANTOHINTA.
- PUUN TARJONTA JA KYSYNTÄ EIVÄT KOHTAA ERILAISISSA SUHDANNETILANNEISSA.
- TUONTIPUUN VALTAVA MÄÄRÄ.
- HANKINTAPUUN KYSYNTÄ JOSKUS PIENTÄ.
- PUUKAUPAN AILAHTELEVAISUUS.

Kolmanneksi:

- TUONTIPUUN
- TUONTIPUUN
- TUONTIPUUN
- HANKINTAHAKKUIDEN VÄHÄISYYS
- SUURTEN METSÄYHTIÖIDEN OSTOTOIMINTA.
- TEOLLISUUDEN JA METSÄOMISTAJIEN VÄLISET JATKUVAT HINTAERIMIELISYYDET.

(4) Luonnonsojelu**Tärkein:**

- METSIEN SUOJELU.
- METSIEN LIIKASUOJELU.
- YLTIÖPÄINEN METSÄNSUOJELU.
- YLTIÖPÄINEN SUOJELU YH. YKSITYSOMISTAJIEN TAJAT TURHIIN AVOHAKKUISIIN /KIREI
- HALLITSEMATTOMAT METSIENSUOJELU.
- SUOJELU.
- KOHTUUTTUUKSIIN MENEVÄ SUOJELUUNTO, JOKA LÄHIVUOSINA KOHDENTUU YKSITYSOMISTAJIEN.
- MAAKUNNAN LÄNSIOSIEN METSIENSUOJELUN MÄÄRÄ OLEMATON, SUOJELTAVIA LUONNONMET-

SIÄ VÄHÄN JA NE ON "KASVATETTAVA" NUORISTA METSISTÄ.

Toiseksi:

- LUONNONSUOJELU
- "METSÄRAUHA" TULISI LÖYTÄÄ; TALOUSMETSÄSUOJELU.
- "VANHOJEN" METSIEN SUOJELU
- POHJANMAAN LÄNSIOSISSA EI OLE SUOJELTU RIITTÄVÄSTI VANHOJA METSÄ.
- YLIAMPUVA SUOJELUMIEMI!

Kolmanneksi:

- YMPÄRISTÖAKTIVISTIN UHKA.
- YLTIÖPÄISET METSÄAKTIVISTIT.
- VANHOJAN METSIEN SUOJELU (KOILLISMAA)
- LUONNONSUOJELUN JATKUVASTI LISÄÄNTYVÄT VAATIMUKSET.

(5) Puunjalostus**Tärkein:**

- JALOSTUSASTE HUONO.
- VÄHÄINEN JATKOJALOSTUS.
- PUULLA JA PUUJALOSTEILE EI OLE HELPPO LÖYTÄÄ MARKKINOITA.
- PUUN TUOTTEISTAMINEN (JATKOJALOSTAMINEN) KOULUTUKSEN OSALTA HEIKKOA.
- PUUN JALOSTUSARVO JÄÄ VÄHÄISEKSI.
- VERKOSTOITUMISEN PUUTE ALAN PIENYRYTYKSISSÄ

Toiseksi:

- JALOSTUSASTE POHJANMAALLA EI RIITTÄVÄN KORKEA
- KAIKKEA PUUMASSAA EI SAADA HYÖTYKÄYTTÖÖN, VARSINKAAN PIENJALOSTUKSEN YHTEYDESSÄ (JÄÄ HUKKAPUUTA)
- KYSYSPUOLINEN JALOSTUS ALUEELLA. -JOHTAA RAAKA-AINEITUOTTAJA ROOLIIN. -EI SAADA MAKSIMISAANTOA.

Kolmanneksi:

- PUJOSAMMINEN = SUUNNITTELU, KÄYTTÖ, ARVOSTUS VÄHÄISTÄ, MM. SISUSTUKSISIA, KALUSTEISSA, RAKENTAMISESSA.
- ALKAIEN JALOSTUSASTE, ERIKOISPUULLE EI OLE OIKEIN JATKOJALOSTUSTA.
- PIENJALOSTUKSEN JA SUUREMMAN TEOLLISUUDEN YHTEISTYÖN PUUTE ON KANSANTALOUDEN MENETYS.
- PUUTA JALOSTAVA TEOLLISUUS YKSIPUOLISTA.
- JATKOJALOSTUSTA LISÄÄ...
- PUUN JATKOJALOSTUKSEN VÄHÄISYYS (PUU VIEDÄÄN JALOSTAMATTOMANA ULOS)

(6) Metsäteollisuus**Tärkein:**

- NUORET KASVAVAT METSÄT. SIELTÄ KORJUU LUONTOA SÄÄSTÄEN.
- ENSIHARVENNUSMETSIEN HAKKUIDEN HUONO TYÖN JÄLKI.

Toiseksi:

- METSÄTEOLLISUUDEN (MEK.) KEHITTÄMINEN EDellyttää MARKKINAYMMÄRRYSTÄ, JOTA ON LIIAN VÄHÄN.
- SUOLAJEIDEN TAKAA PUUTAVARAN KULJETUS VAIKEAA.

Kolmanneksi:

- "SELLUKAPASITEETTIA" LIIAN VÄHÄN (YKSI UUSI TEHDAS)
- POHJANMAALLA EI OLE KUITUPUUTA KÄYTTÄVÄÄ TEOLLISUUTTA.
- TEOLLISUUDEN KESKITYMINEN JA PÄÄTÖSVALAN SIIRTYMINEN ETELÄÄN.
- MIESTYÖVOIMAN KÄYTTÖ HAKKUISIA KALLISTA.
- HARVENNUSPUUN KORKEAT KORJUUKUSTANNUKSET.
- LIIAN RASKAAT ORGANISAATIOIOT - TEHOKKUUS JÄÄ LIAKSI TALON SISÄLLE.
- HAKKUUKOHETEET TULEVAT OLEMAAN TULEVAISUUDESSA PALJOLTI OJITETULLA TURVEMAILLA.
- RAAKAPUUN KORJUULOUSHEITEET HEIKOT =(KALLIIT)
- KUSTANNUKSET; HOITO-HARVENNUKSET.
- TYÖTÖMYYSSÄ / TYÖN TOTEUTTAJAT TULEVAISUUDESSA!
- PITKÄT KULJETUSMATKAT KUITUPUULLA

(7) Rahoitus**Tärkein:**

- HOIDOSSA: VERO YM. TUKITOIMET
- METSÄNHOITOTÖIDEN VALTION AVUSTUSTEN KARSIMINEN.

Toiseksi:

- MP-VAROJEN NIUKKUUS.
- VÄHENEVÄT MP-VARAT.
- VALTION VAROJEN VÄHENTÄMINEN METSÄTALOUDEEN TYÖTÖMYYSSÄ RAHA METSÄÄNI
- PUUN TUONTANTO SAATAVA YHTÄ VAPAAKSI VEROISTA KUIN MARJASTUS. JA MYÖS PIENIMUOTOINEN JALOSTUS.
- METSÄNPARANNUSVAROJEN VÄHENEMINEN.

Kolmanneksi:

- MP-VAROJEN VÄHÄISYYS.
- METSÄNPARANNUSVAROJEN VÄHYYS.

- TYÖLLISTÄMISTUKIJÄRJESTELYISSÄ METSÄÄ TYÖKOHTENA EI RIITTÄVÄSTI ARVOSTETA.
- METSÄNPARRANNUVAROJEN LEIKKAUS.
- VÄÄRIN KOHDISTETTU MP-TUKI: PELTOJEN METSITYS, LIIAN PIENI SATSAUS KEH. LUOKKIEIN 0-2 HOITOOIN.
- METSÄNPARRANNUSTUJEN VÄHENEMINEN.

(8) Metsien monikäyttö**Tärkein:**

- METSIEN HYÖDYNTÄMISASTEEN ALHAISSUUS.
- METSÄT KÄSITELLÄN YKSIPUOLISESTI METSÄALOIDEN PUURAKA-AINEITTA TUOTTA- VAKSI OPEROINTIALUEEKSI JA KAIKKI MUUT METSÄNKÄYTTÖMÖDÖT SILLE ALISTEISIKSI JA TARPEENTULEN VÄISTYVYKSI.
- VAJAAKÄYTTÖ.
- SUOMETSÄN KÄYTÖLLE EI OLE RIITTÄVÄÄ MENEKKIÄ NÄKÖPIIRISSÄ.
- TUJOTETAAN LIUKAA NS. PERINTEISEEN PUUNKÄYTTÖÖN = ? MEKAANINEN?
- NYKYISEN TEHOMETSÄALOIDEN YKSISILMÄ- SYYS.

Toiseksi:

- RIISTANHOITTOON KIINNITETÄÄN LIIAN VÄHÄN HUOMIOTA.

Kolmanneksi:

- RIISTANHOIDON VAATIMUSTEN PUUTTEELLINEN HUOMIOINTI TAKAVUOSIEN METSÄNHOIDOSSA.
- VANHOJEN METSIEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN MUKAISEN KÄYTÖN JA HYÖDYNTÄMISEN TOTEU- TUS.
- LUONTOMATKAILUN TASOA VARA NOSTAA.

(9) Talousmetsien ympäristöhoito**Tärkein:**

- METSÄOJITUKSEN VAIKUTUS VESISTÖIHIN.
- TURVEPOHJAISTEN ALUEIDEN HAKKUUT (VESIENSUOJELU).
- VESIEN SUOJELU MAA-, METSÄ- JA TURVETALOU- DESSA.

Toiseksi:

- YKSITYISMETSÄJEN OMISTAJIEN YMPÄRISTÖNÄKE- MYKSEN TASO HEIKKO UUSIEN METSÄLAKIEN VAATIMUKSIIN. SUURI KOUKUTUKSEN TARVE.
- HAKKUIDEN VAIKUTUS VESISTÖIHIN.
- PUURAKA-AINEEN KASVATUKSEEN LIITYVYIEN HAITTALLIEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN VÄHEN- TÄMINEN SIIRTYVÄ HYVIÄ UUSISTA OJHEISTA HUOLIMATTA LIIAN HITAASTI MAASTOTALOLLE. PUHEIDEN JA TEKOJEN RISTIRIITÄ ON EURIIN EDLLEEN. OJHEIDEN TULKINTA ON SIIRTÄIN KIRJAVAA.
- VESIENSUOJELU - OJITUKSET, MAANMUOKKAUK- SET JNE.
- EDELLEEN METSÄNUUDISTUKSESSA / OJITUKSESSA VESISTÖKUORMITUS SUURTA / NEUVONTAA LISÄÄ.

Kolmanneksi:

- PUUTTEET LUONNON MONIMUOTOISUUDEN HUOMIOONNOTTAMISESSA.

(10) Metsien rakenne**Toiseksi:**

- OSALLA ALUETTA TUKKIPUUN VÄHYYS.

- KUUTIOT/HA NIIN KASVU, KUIN SAANTO KORJUUSSA HEIKENTÄÄ KILPAILUKYKYÄ.
- METSIEN IKÄLUOKKAJAKAUMA VINOUTUNUT - TUKISTA PULA - VANHOJEN METSIEN SUOJELU VIELÄ PAHENTAA TILANNETTA.
- UUDISTUSKYPSIEN METSIEN LIIAN PIENI MÄÄRÄ SUHTEESSA KOKONAISMÄÄRÄÄN.

Kolmanneksi:

- PUUSTON IKÄRAKENNE.
- METSIEN KEHITYSLUOKKAJAKAUMA (VÄHÄN TUKKIA).
- PUUSTON MÄÄRÄ HALLA LIIAN PIENI => PITÄISI KÄSKINKERTAISTA.
- METSIEN RAKENNE ON YKSIPUOLINEN.

(11) Muut**Tärkein:**

- MÄNTYTIUKIN HUONO LAATU.

Toiseksi:

- MEDIA.
- ISTUTUSMÄNNIKÖIDEN HUONO LAATU.
- METSÄTIEDOTUS.
- METSÄTÖIDEN TYÖLLISTÄVÄ VAIKUTUS.
- PUUN LAATULUOKITTELU JO METSÄSSÄ?!

Kolmanneksi:

- USKOTTAVUUS.
- NYKYISEN METSÄTÖN HOIDON TULOS???
- YKSITYSMETSÄALOIDEN SUUNNITTELUN TASO.

KEHITTÄMISOHJELMAN TÄRKEIMMÄT TEHTÄVÄT**(1) Yhteisymmärryksen ja metsätietoisuuden lisääminen****Tärkein:**

- ERI INTRESSIPIIRIEN NÄKÖKOHTIEN YHTEEN SOVITTAMINEN.
- LUODA YHTEISIÄ TAVOITTEITA
- TIEDÄMME METSÄVARAMME MÄÄRÄN JA LAADUN KOHTUULLISEN TARKASTI.
- YHTEISEN NÄKEMYKSEN TAVASTA TOIMIA JA ELETTÄISIIN SEN MUKAAN, KOSKA LOPPUKÄYTTÄ- JISTÄ KILPAILU.
- LUODA SUUNTA TULEVAISUUTEEN.
- KOORDINOIDA ERI MAHDOLLISUUKSIA
- METSIEN TILAN KEHITTÄMINEN JA SEN OSOITTAMINEN => VAIKUTUKSET ELINKEINOELÄ- MÄN PIRISTYMISEEN
- TAVOITTEILAN MÄÄRITTÄMINEN.
- TOIMINTAYMPÄRISTÖN KARTOITUS.
- TASAPAINOIN HAKU KÄYTTÖMUOTOJEN KESKEN
- HANKKIA EU -RAHAA VIRKAMIEHISTEN PALKKOJEN MAKSUUN.
- OTTAA MAHD. LAAJASTI HUOMIOON ERI INTRESSIPIIRIT
- LISÄÄ KONSSENSUSTA METSÄSSÄ.
- METSÄN KÄYTÖN TEHOSTAMINEN.

Toiseksi:

- SAADA ERI TAHOT TIEDOSTAMAAN METSÄN MAHDOLLISUUDET JA SITOUTTAA HEIDÄT HANK- KEISIIN.
- METSÄN ERI KÄYTTÖMUOTOJEN VÄLISTÄ YHTEISYMMÄRRYSTÄ PARANNETAAN.
- ANTTAA KUVA TÄMÄNHETKISESTÄ TILANNEESTA. TOIMENPITEISTÄ PÄÄTTÄMINEN.
- KERÄTÄ IDEOITA
- METSÄN ERI KÄYTTÖMUOTOJEN VÄLISEN YHTEISYMMÄRRYKSEN PARANTAMINEN.
- MIHIN PYRITÄÄN.
- YHTEISEN TAHDON MUODOSTAMINEN RAHOITUK- SEN (JULKISEN PÄÄOSIN) KOHDENTAMISESSA.
- KÄYTTÖMUOTOJEN YHTEENSOVITTAMINEN.
- METSÄRAUHA; METSÄN ERI KÄYTTÖMUOTOJEN YHTEENSOVITTAMINEN.
- ONPAHAN AIKAIN PAPERILLA, MITÄ JA MIHIN METSIÄMME VOIDAAN KÄYTTÄÄ.
- MITÄ MAHDOLLISUUKSIA METSIEN KÄYTÖLLÄ OLSI TULEVINA VUOSINA POHJANMAALLA
- KERTOAA MAHDOLLISUUKSISTA

Kolmanneksi:

- YHTEISYMMÄRRYKSEN PARANTAMINEN METSÄNOMISTAJIEN JA "TAVALLISTEN PULLIAIS- TEN" VÄLILLÄ.
- JOHTAA KÄYTTÄNNÖN TOIMENPITEISIIN.
- KÄYTTÖMUOTOJEN YHTEENSOVITTAMINEN
- YHTENÄISEN TIEDON KERUU JA ANALYYSINTI.
- LUODA ELÄMISEN MAHDOLLISUUKSIA ALUEELLE.
- PITÄÄ METSÄASIOITA ESILLÄ
- ENNAKOIDA TULEVAA.
- TIEDON LISÄÄMINEN VOIMAVAROISTA
- MYÖNTEISEN "METSÄMAGON" LUOMINEN.
- YLEISEN METSIEN- JA YMPÄRISTÖNÄKÄITTELYN TIETOUDEN LISÄÄMINEN HYÖDYNTÄ- JÄTÄRVOSTELUJAT.
- ON HELPOMPI SAADA KAIKENMAAILMAN EU - TUKEJA ALUEELLE JA PYSYTTÄÄ MONENMOISIA PROJEKTEJA.
- HYVINVOINNIN LISÄÄMINEN
- TIEDOTTAMINEN METSIEN HOIDON TÄRKEYDESTÄ KANSANTALOUDELLE.

- METSIEN KAIKKI KÄYTTÖMÖDÖT
- METSÄN ERI KÄYTTÖMUOTOJEN VÄLISTÄ YHTEISYMMÄRRYSTÄ PARANNETAAN.
- KÄYTTÖMUOTOJEN VÄHÄINEN YHTEISYMMÄRRYS PAREMMAKSI.
- ARVIOIDA UHKIA

(2) Metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen**Tärkein:**

- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET TURVATAAN.
- METSIEN HOIDON JÄLKEENJÄÄNEISYYDEN LIIKELLE SAATTAMINEN.
- METSÄNPARRANNUSTUET RIITTÄVYKSI
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET TURVATAAN.
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET.
- OJHATA HAKKUUT METSÄN KASVUN KANNALTA TÄRKEIMMILLE ALUEILLE.
- METSÄALOIDEN TOIMINTA EDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.
- NUORTEN METSIEN HOITAMATTOMUUS.
- NUORTEN METSIEN HOITO- JA HARVENNUSHAK- KUUT.
- METSÄALOIDEN TOIMINTA EDELLYTYKSET.
- METSIEN HYVÄKSIKÄYTTÖ (POSITIIVISESSA MIELESSÄ) TYÖLLISYYTÄ JA ELINTASOA PARAN- TAEN OTTAEN LUOTTO HUOMIOON.
- TYÖLLISYYDEN PARANTAMINEN ETENKIN MAASEUDULLA.
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN - KUITUPUULLE LISÄÄ KÄYTTÖÄ.
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN; SISÄLTÄÄ HOIDON, KÄYTÖN JA JATKOJALOSTUKSEN.
- TURVATA ELINVOIKAINEN METSÄALOUS MONIMUOTOISUUDEN VAATIMUKSET YLLÄPITÄEN.
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN
- TÄYDENNYSOJITUS

Toiseksi:

- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN
- METSIEN HOIDON YLLÄPITÄMINEN.
- METSIEN HARVENNUSTEN, ERITYISESTI VANHOJEN OJITUSALUEIDEN OSALTA, NOPEUTTAMINEN.
- NUORTEN METSIEN HARVENNUKSIJA LISÄTTÄVÄ LISÄTÄ HARVENNUSHAKKUITA JA TAIMIKONHOI- TOA.
- VARMIKETTAVA KORKEALAATUISEN PUURAKA- AINEEN TUOTANTO JA SAATAVUUS.
- NUORTEN METSIEN KUNNOSTUS
- HOIDON KEHITTÄMINEN
- TYÖLLISTÄMINEN
- TYÖPAIKOJEN LUOMINEN METSIKÖN ALKUEH- TYSVAIHESSE (ENSIHARV.)
- METSÄALOIDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.
- KUNNOSTUSOJITUSTEN JATKAMINEN.
- KUNNOSTUSOJITUKSEN RIITTÄMÄTÖMYYS.

Kolmanneksi:

- METSÄNPARRANNUSTRÄSIT KUNTOON (KUNNOSTUSOJITUS, KANAVOINTI, TAIMIKONHOITO, ENSIHARVENNUKSET, TUHKUUS, PYSYTKARSINTA, PIONEERIPUULAJIEN VILJELY)
- MAANMUOKKAUS SÄILYTETTÄVÄ
- OJIEN YM. KUNNOSTUKSIEN TEKEMINEN NIIN, ETTEI ENÄÄ PILATA VESISTÖJÄ LISÄÄ.

- TYÖLLISYYDEN JA RAHATULOJEN TURVAAMINEN.
- METSÄLANNOITUS
- YHTEISKUNNAN INVESTINTIEN (MP-TUKI) SÄILYTTÄMINEN UUDISTUS- JA TAIMIKOVAIHEEN HOIDOSSA. METSÄNOMISTAJAN INVOINSTEINA EI TULE HOIDETTUA (PITKÄ KIERTOAIKA).
- PUUTTEELLINEN TIEVERKKO
- LAATUA MÄÄRÄN SJUAAN. PUUN HYÖDYNTÄMINEN MONIPUOLISEMMIN.
- PUUN TUOTANNON YLLÄPITÄMINEN

(3) Metsäteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen**Tärkein:**

- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.
- KEHITTYVÄN METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTA- EDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.
- HARVENNUSMETSÄJEN KÄYTÖN JA NIISTÄ KERTYVÄN PUUN MENEKIN EDISTÄMINEN.
- SAADA PUU METSÄSTÄ ULOS - LIIAKSI JÄÄ KORJAMAATTA.
- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.
- HARVENNUSHAKKUIDEN SAAMINEN "JALALLE"
- TASAPAINOISET HAKKUUT
- PUUN KORJUU
- SAADA PUULLE LISÄÄ KYSYNTÄÄ
- KUITUPUUTA KÄYTTÄVÄN TEOLLISUUDEN LISÄÄKENTÄMINEN
- LISÄÄNTYVÄ JATKOJALOSTUS
- HARVENNUSTEN SUORITUS
- LISÄÄ HAKKUITA
- PUUN TUOTANNON LISÄÄMINEN
- ENSIHARV. VOIMAKAS LISÄÄMINEN.
- PUULLE UUSIA KÄYTTÖKOHTEITA JA MARKKINOITA.

Toiseksi:

- METSÄTEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN.
- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET TURVATAAN.
- PUUNTUOTANNON LISÄÄMINEN.
- KUITUPUUN MENEKI TULEE TURVATA, METSÄNOMISTAJILLE TAATTAVA RIITTÄVÄ KANTO- HINTA
- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN
- TUOTAA TEOLLISUUDEN TARVITSEMAA PUUTA, NIIN LAADULLISESTI KUIN MÄÄRÄLLESI.
- MONIPUOLISTA MAAKUNNALLISTA METSÄTEOLLI- SUUTTA.

Kolmanneksi:

- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET TURVATAAN.
- METSÄTEOLLISUUDEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN SÄILYTTÄMINEN.
- TEOLLISUUDEN TOIMINNAN TURVAAMINEN (ERI TAHOJEN YHTEENSOVITTAMINEN).
- LISÄÄ ESIM. SELLUN JALOSTUSTA VAIKKA VIELÄ PAREMPI OLSI ESIM. BIOMASSAN JA SIITÄ SAATA- VIENT TUOTTEIDEN PITKÄLLE JALOSTETTUIJEN TUOTTEIDEN TUOTTAMINEN JA HYVÄLLÄ HINNALLA MYMMINEN.
- KUITUPUULLE MYÖS ALUEELLISTA KÄYTTÖÄ LISÄÄ => UUSI SELUTEHODAS
- PUUKAUPALLE MUITKIN TUOTTEITA KUIN TUKKI JA MASSAPUU, KUTEN ENERGIAPUU, PAALUT, JNE.

(4) Metsäenergian käytön lisääminen**Tärkein:**

<ul style="list-style-type: none"> - (PUU) ENERGIÄKÄYTÖN LISÄYS - PIENPUUN HYÖDYNTÄMINEN ENERGIÄKÄYTTÖÖN, KANSANTALOUDEEN ETU. - ENERGIÄKÄYTÖN LISÄÄMISEKSI ?? HALLINTOPUOLELLE TEHOKKAASTI. - METSÄENERGIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - PUUNKÄYTÖN EDISTÄMINEN - PIENPUUN HYÖDYNTÄMINEN KANSANTALOUDELLESTI JÄRKEVÄLLÄ TAVALLA. <p>Toiseksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN KORJUU - KÄYTTÖ - METSÄENERGIAN HYÖDYNTÄMISEN KEHITTÄMINEN OSANA BIOENERGIALÄHTEIDEN KEHITTÄMISOHJELMAA, JOKA TÄHTÄÄ TURVEPÖLYN KORVAAMISEEN TODELLA UUSIUTUVILLA (YHTEISKUNNAN NÄKÖKULMASTA) ENERGIÄLÄHTEILLÄ. - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN TEHOKKAAMPI KÄYTTÄMINEN - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN - PUUN ENERGIA JA RAKENNUSKÄYTÖN LISÄYS. - HARVENNUSPUULLE KÄYTTÖÄ ESIM. KUNNISSA (MUUTKIN) LÄMPÖLAITOKSISSA (KANNATTAVAKSI TOIMITTAA) - ENERGIÄKÄYTTÖ. - ENERGIAPUUN HYÖDYNTÄMINEN. - PUUN ENERGIÄKÄYTTÖÄ LISÄTÄÄN <p>Kolmanneksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN LISÄKÄYTTÖ. - METSÄENERGIAN KÄYTÖN LISÄÄMINEN - ENERGIAPUUN - HAKEPUULLE MENEKKIÄ - HINTA KANNATTAVAKSI - METSÄHAKKEEN ENERGIÄKÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. - ENERGIAPUUN HYÖDYNTÄMINEN. - ENERGIAPUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN. <p>(5) Mekaanisen puun verkostoyrittämisen kehittäminen</p> <p>Tärkein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MEKAANISEN JATKOJALOSTUKSEN KEHITTÄMINEN. - JALOSTUSASTEEN KOHOTTAMINEN - PUUN MEKAANISEN JATKOJALOSTUKSEN KEHITTÄMINEN 	<ul style="list-style-type: none"> - LISÄÄ PUUTAKÄYTTÄVIÄ PK -YRITYKSIÄ - MEKAANISTA JALOSTUSTA LISÄÄ. - PUUN JALOSTUSASTETTA NOSTETTAVA. - JATKOJALOSTUS MARKKINOINTI - OIKEA PUU OIKEASSA PAIKASSA, ELI JATKOJALOSTUKSEN TARPEIDEN JA TARJONNAN SOVITTAMINEN. <p>Toiseksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MEKAANISEN PUUNJALOSTUKSEN JALOSTUSARVOA NOSTETTAVA. - MEKAANISEN PUUNKÄSITTELYN JA JALOSTUKSEN AIKAANSAAMINEN. - JALOSTUSASTEEN NOSTAMINEN - PK- METSÄ- JA PUUYRITYSTEN MARKKINOINNIN KEHITTÄMINEN. - JALOSTUSASTEEN NOSTO. - MEKAANISEN PUUNJALOSTUKSEN ASTETTA NOSTETTAVAN - JATKOJALOSTUKSEN LISÄÄMINEN - PUURAACA- AINEEN JALOSTUSASTE SAATAVA NOUSEMAAN - LUODA UUSIA TYÖPAIKKOJA TAI SÄILYTTÄÄ ENTISIÄ. <p>Kolmanneksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PUUN JALOSTUKSEN KEHITTÄMINEN, LÄHINNÄ MEKAANISEN JALOSTUKSEN OSALTA. - MEKAANISEN PUUNJALOSTUKSEN VERKOSTOYRITTÄMISTÄ EDISTETTÄVÄ. - JATKOJALOSTUKSEN KEHITTÄMINEN. - PUUN JATKOJALOSTUS - PUUN MEKAANISEN JALOSTUKSEN KEHITTÄMINEN. - HUOLEHTIMINEN SITÄ, ETTÄ KAIKKI METSISTÄ SAATAVA RAHA EI HETI KARKAA ETELÄNÄ. - YRITYSTOIMINNAN LISÄÄMISMAHDOLLISUUDET METSIIN PERUSTUEN. - EDISTÄÄ SAHUUKSEN JÄLKEISEN JATKOJALOSTUKSEN MÄÄRÄÄ. - PUUTA KÄYETÄÄN VÄÄRIN PALJON JOSTA VOISI TEHDÄ PALJON ARVOKKAAMPAA TUOTETTA <p>(6) Talousmetsien luonnonhoidon tehostaminen</p> <p>Tärkein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LUONNONHOIDON KEHITTÄMINEN. - TALOUSMETSIEN LUONNONHOIDON TEHOSTAMINEN. 	<ul style="list-style-type: none"> - METSÄLUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMINEN TALOUSMETSISSÄ. <p>Toiseksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TALOUSMETSIEN LUONNONHOITO - VESIENSUOJELU KAIKISSA TOIMENPITEISSÄ. - PUURAACA- AINEEN SAATAVUUDEN TURVAAMINEN EKOLOGISET SEIKAT HUOMIOIDEN. - NEUVONTA - TIEDOTTAMINEN - KOULUTUS - YLEINEN VALISTUS - ERI PAIKKOIHIN JA TILANTEISIIN SOPIVAIN MENETELMIEN KÄYTTÖONNOTTO. - METSÄNOMISTAJIEN JATKUVAA KOULUTUS - LISÄÄNTYVÄ KOULUTUS - HAKKUIDEN JÄLKISIVOUS JÄÄ TEKEMÄTTÄ, JOS ROSKAPUULLE EI OLE KÄYTTÖÄ. <p>Kolmanneksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KOULUTUS JA TIEDOTUS <p>(7) Metsien monikäytön edistäminen</p> <p>Tärkein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - METSIEN MONINAISKÄYTÖN LISÄÄMINEN. - METSIEN HYÖDYNTÄMISASTEEN NOSTAMINEN - LISÄÄ METSIEN HYÖDYNTÄMISTÄ. <p>Toiseksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - METSIEN MONIKÄYTÖN LISÄÄMINEN. - METSIEN ANTAMA LISÄARVO MATKAILUUN, MAISEMAAN JNE. <p>Kolmanneksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VIRKISTYS - LUONNON KAUNEUDEN VAALIMINEN, TIENVARSI- METSÄ KUNTOON ENSIN. - MONINAISKÄYTÖN KEHITTÄMINEN. - MONIKÄYTÖN YHTEENSÖVITTÄMINEN. - METSÄN MONINAISKÄYTTÖ. <p>(8) Luonnonosuojelun jatkaminen harkituin toimenpitein</p> <p>Tärkein:</p> <ul style="list-style-type: none"> - METSIENSUOJELU <p>Toiseksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SUOTUISAN SUOJELUTASON LÖYTTÄMINEN. <p>Kolmanneksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KOHTUUS SUOJELUHANKEISSA.
---	---	---

STRATEGIAN VAHUUKSIA

(1) Strategiatyöskentelyn laaja-alaisuus

- LAAJA-ALAISUUS (OTETTU HUOMIOON ERI NÄKÖKULMAT)
- LAADINTAAN OSALLISTUNUT KAIKKI INTRESSIRYHMÄT.
- LAAJA-ALAISUUS. ASIALINJA.
- LAAJA SITOUTUMINEN.
- MONIPUOLISUUS JA PUOLUEETOMUUS.
- LAAJA KUULEMINEN.
- MONIPUOLISUUS JA LAAJA OSANOTTO TYÖN VALMISTELUUN. AVOIN JA VASTAANOTTAVAINEN ASENNE TYÖN LAADINTAVAIHEESSA.
- MAAKUNNAN TUKI
- MONIPUOLINEN
- KATTAVUUS
- LAAJA-ALAINEN ASiantuntijien LAATIMISESSA. SITOUTUJINA MYÖS KESKEISET RAHOITTAJAT (JULKISET).
- JOS MUKANA OLLEET TAHOT OVAT SITOUTUNEET, NIIN LAAJA-ALAISUUS, TARKASTELUN LAAJUUS.
- MONIPUOLISUUS
- MONIPUOLINEN VALMISTELUJOUKKO (USEAT INTRESSITAHOT SAATTOIVAT OSALLISTUA).
- LAAJUUS VALMISTELUSSA.
- LAAJAPOHJAINEN VALMISTELU ⇒ TYDYDYTTÄVÄ SISÄLTÖ JA SITOUTUMINEN.
- LAAJAPOHJAINEN VALMISTELU OTTAA HUOMIOON KAIKKI KÄYTTÖMUODOT, TASAPUOLINEN.
- MONIPUOLISUUS
- KAIKKIEN OSA-ALUEIDEN HUOMIOON OTTAMINEN
- TIETTY MONIARVOISUUDEN HYVÄKSYMINEEN METSÄPOLITIIKASSA JA SUUNNITTELUSSA. OSALLISTAVUUS
- LAAJA LAATUJAPIIRI ⇒ SITOUTUMISEN LISÄÄNTYMINEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISEKSI (PITÄNEEKÖ SITTEEN PAIKKANSÄ?)

- SUHTEELLISEN HYVÄ YHTEISYMMÄRRYS KESKEISSÄ ASIOISSA
- LAAJAT PIIRIT MUKANA.
- ERI KÄYTTÖMUOTOJEN YHTEENSÖVITTÄMINEN.
- METSÄTEOLLISUUTTA KOHTALAISESTI.
- ETSIÄ ONGELMIIN ?? "RYHMÄSSÄ" RATKAISUJA
- MUKANA LAAJAT KANSALAIPIIRIT, TAUSTAYHTEISÖT

(2) Toimintaympäristön kartoitus

- METSÄTALOUDEN KEHITTÄMINEN JA EDELLYTYSTEN PARANTAMISEN HUOMIOIMINEN
- YMMÄRRENTÄMINEN MEKAANISEN PUUNJALOSTUKSEN ALENNUSTILA. POHJAANMAAN METSÄTALouden TILA-ANALYYSI.
- TOIMINTAYMPÄRISTÖN ANALYYSI
- METSISSÄ RUNSAS UUSIUTUVA LUONNONVARA. RAAKA-AINE OMALLA ALUEELLA
- TARKAT ANALYYSIT JA TOTUUDEN ASIAT MONIPUOLISESTI ESITETTYNÄ.
- TIE TOA ON
- RAAKA-AINETTA ON RIITTÄVÄSTI - YRITTÄJIÄ (PK) EI PUUTU. HYVÄT KOULUTUS JA TIEDOTTAMISKANAVAT.
- KATTAVA SELVITYS.
- TOTUUDET
- NYKYTILANNETTA ON KARTOITETTU
- ANTAA OIKEAA TIE TOA METSIEN KÄYTTÖSTÄ
- KERTOO HYVIN MAHDOLLISUUKSISTA
- TEOLLISUUDEN HYVÄ TOIMINTAKAPASITEETTI.
- PUUNTUOTTAMISEEN LIITYVÄT TOIMINNOT, KUIN MYÖS JALOSTUKSEEN LIITYVÄT ONGELMAT HUOMIOITU RIITTÄVÄSTI.
- RAAKA-AINE POHJA ON VAKAA JA TUOTANTO KOHOAVA. TYÖVOIMAA ON RIITTÄVÄSTI SEKÄ KALUSTO, KULJETUKSET JNE KUNNOSSA. HENKISTÄ VALMIUTTA ON MYÖS UUSILLE ASIOILLE.

- RUNSAA RAAKA-AINEVARAT JA OSAAVA TYÖVOIMA, JOKA PITÄISI HYÖDYNTÄÄ.
- TUODA ASIAT ESILLE.
- METSISSÄ RUNSAS UUSIUTUVA LUONNONVARA.
- OIKEAA KUVAV ULOSPÄIN VALLITSEVASTA METSIEN TILASTA JA KÄYTETTÄVISTÄ TOIMINTAMUODOISTA.
- TOSIASIOIDEN TUNNUSTAMINEN.
- STRATEGIA PERUSTUU JO VANHAAN OSAAMISEEN JA HYVIIN METSÄVAROIHIN.
- PERUSTEELLINEN PANEUTUMINEN, HYVÄT LASKELMAT.

(3) Suuntaus eteenpäin

- SUUNTAUS OIKEAAN AJATTELUUN JA TOIMINTAAN.
- HYVÄ TYÖ KEHITTÄMISTYÖN ETEENPÄIN VIEMISEKSI.
- AJATUKSET OVAT HYVIÄ.
- PARASTA VARMAAN ON, ETTÄ SE ON TEHTY ⇒ POHJA KEHITTÄMISELLE.
- ETTÄ ON OLEMASSA JOKIN OHJELMA YLEENSÄ.
- ON KUITENKIN MIETTYTÄ JA HERÄTÄLTÄ

(4) Saadut tulokset

- KÄYTÄNNÖN LÄHEINEN, REALISTINEN, TYLLISYYTTÄ JA MAAKUNTAA TUKEVA.
- PYSTYI LUOMAAN KEHITYSOHJELMAN.
- TAVOITEOHJELMA.
- VASTUUTAHOT MÄÄRITELY. TOIMENPIDE KOKONAISUUKSIEN SELKEYS. TYLLISYYSENSÄÄNÄKÖKOHTA HUOMIOITU.
- PAINOTUS TOIMIDEN ULKOASU. KESKITTYMINEN OLENNAISEEN.

STRATEGIAN HEIKKOUKSIA

(1) Strategian teoreettisuus

- VIRKIAMESTEN TEKEMÄ OHJELMA, MISTÄ EI OLE MITÄÄN HYÖTYÄ YRITYKSILLE.
- TEOREETTINEN VAIKUTELMA. PELKO, ETTÄ HYVÄ TYÖ JÄÄ PAPERITIKERIKSI.
- KÄYTÄNNÖNLÄHEISYYDEN PUUTE.
- ASIOIDEN VIRKIAMESMÄINEN KÄSITTELY.
- TEOREETTISUUS ⇒ SAATETTAVA NYKYISTÄ PAREMMIN METSÄNOMISTAJIEN TIE TOI SUUTEEN.
- VIRKIAMESMÄISYYS.
- PALJON TEKSTIÄ - VAIKEA SIIRTÄÄ KÄYTÄNTÖÖN. OLSIKO AIKAJÄNNE LIIAN LYHYT?
- YLEISELLÄ TASOLLA LIKKUMINEN.
- STRATEGIA ON LAADITTU JA ETENKIN KEHITTÄMISTOIMET UHKAAVAT JÄÄDÄ VIRKAMESVETOISIKSI.
- ON(KO) LIKAA SANAHELINÄÄ SUHTEESSA REALISTISIIN SOVELTAMISMAHDOLLISUUKSIIN.
- USKOMUKSET

- JALAT EI PYSYNEET MAASSA. MIKSI PUU EI TULE MARKKINOILLE.

(2) Strategiaan sitoutuminen

- KAIKKIEN OSAPUOLTEN SITOUTUMINEN SEN TOTEUTTAMISEKSI ON ONGELMALLISTA.
- TOTEUTUMINEN
- TOTEUTUMINEN EPÄVARMAA, "ILMASSA ROIKKUVAA". PÄÄTÖKSENTEKIJÄT ERI HENKILÖITÄ KUIN TYÖN LAADINTAAN OSALLISTUNEET, ASETEIDEN JA ARVOJEN EPÄARVOISUUS.
- ERI OSAPUOLIEN SAAMINEN SITOUTUMAAN SEN TOTEUTTAMISEEN, SAMOIN ONGELMA ON YLEENSÄ KAIKISSA PITKÄN AIKAJÄNTEEN PROJEKTEISSA.
- TOTEUTTAMINEN ON KIINNI POLIITIKKOJEN TAHDOSTA.
- SITOUTUMINEN
- SITOUTUNEISUUDEN MITTAAMINEN.
- SITOUTUVATKO INTRESSITAHOT SIIHEN RIITTÄVÄSTI?
- KUKAAN EI OLE TAINNUT TOSISSAAN SITOUTUA
- MITEN SAADAAN SITOUTUMAAN TOTEUTTAJAT, ON VAIN PAPERI => SAADAANKO METSÄNOMISTAJAT, YRITTÄJÄT JA YHTEISKUNTA MUKAAN?

(3) Hankkeiden rahoituksen epävarmuus

- RAHOITUS.
- MISTÄ RAHAT TOTEUTUKSEEN?
- EHKÄ RAHA.
- TALOUDELLISESTI KALLIS TOTEUTTAJAT. EI TYÖVOIMARESURSSIJA TOIDEN TOTEUTTAMISEEN.
- SIIJOITAKO YHTEISKUNTA TARVITTAVAN RAHAMÄÄRÄN?
- HANKKEIDEN RAHOITUSONGELMAT.
- RAHOITUKSEN PUUTE NÄILLÄNKÄYMIN JA METSÄT JÄÄVÄT HOITAMATTA.
- VALTION SIIJOITUKSET EPÄREALISTISEN KORKEAT.
- RAHOITUS!

(4) Muut

- LAATINUT JOUKKO, LOPPUJENLOPUKSI SUPPEA.
- STRATEGIASTA ON MATKAA KÄYTÄNNÖN TOIMIIN. ERAÄT TAVOITTEET OVAT "ISOJA" ASIOITA, ESIM. LISÄKAPASITEETTI JALOSTUKSEEN.
- KEIHÄÄNKÄRKIEN PUUTE.
- EI EHKÄ VIELÄKÄÄN SAADA SUOJELUJOKIA JA METSIEN HYÖTYKÄYTTÄJIÄ YMMÄRTÄMÄÄN TOISIAAN.
- METSÄTEOLLISUUDEN OMAT RATKAISUT OVAT YRITYSKOHTAISIA.
- TOTEUTTAMISVAIHEEN METSÄNOMISTAJIEN SUURI MÄÄRÄ OLISIKO LOPULTAKIN LIIAN LAAJA?
- PUUN JATKOJALOSTUKSEN (MEKAANINEN) KOKONAINVALTAINEN ORGANISOINTI JA MARKKINOINNIN TEHOITTAMINEN.
- EI OLE VIELÄ TULOKSIA KÄYTETTÄVISSÄ, RAHA KUN EI OLE.
- PUUN KYSYNNÄN JA TARJONNAN EPÄTASAINEN TAHDISTUMINEN. VALTION MP -TUEN JATKUVA SUPISTUMINEN (NUORTEN METSIEN HOITO JÄÄ VÄHÄNLÄISEKSI). PUUN VÄHÄINEN ENERGIAKÄYTTÖ.
- PIENIMUOTOISEN PUUNJALOSTUKSEN ALHAINEN KEHITYSASTE. PUUN VÄHÄINEN ENERGIAKÄYTTÖ.
- HANKKEET OVAT OSITTAIN KESKENÄÄN RISTIRIIDASSA. STRATEGIA EI SINÄLLÄN TAKAA MONIARVOISUUDEN TOTEUTUMISTA MYÖS KÄYTÄNNÖSSÄ.
- RAHOITUS HEIKKENEMÄSSÄ ALUEILLA JOISSA KANNATTAVUUS HEIKOIMPIA. PANOSTETTAVA KOULUTUKSEEN, TIEDOTUKSEEN JNE. INNOSTUSTA PERUSTASOLLA PIDETTÄVÄ YLLÄ.
- JULKISUUS
- "SUURIRAHA" JOKA MÄÄRÄÄ MARKKINAT EI LÄHDE SIITÄ AJATUKSESTA, ETTÄ MAAKUNTA VAURASTUISI, VAAN MISTÄ SE SAA SIIJOITUKSILLEN PARHAAN TUOTON.
- KONSENSUKSESTA SEURAAVA "HAMPAAATTOMUUS".
- VANHOILLISET AJATUKSET.
- TIETOA EI HYVÄKSYTÄ EIKÄ ARVOSTETA PÄÄTTÄJÄN JA MEDIAN PIIREISSÄ. TÄMÄ ESTE PITÄISI MURTTAA.

Kannuksen tutkimusasemalla ilmestyneitä Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja-sarjan julkaisuja:

- N:o 132 Ari Ferm ja Jyrki Hytönen 1984. Säilytyksen vaikutus kosteusnäytteeseen puun kuivamassan määrittämisessä. Abstract: Effect of sample storage in determination of tree dry mass. 16 s.
- N:o 163 Ari Ferm ja Jyrki Hytönen 1984. Vesipajun vesojen puuteknisiä ominaisuuksia. Abstract: On the technical properties of *Salix 'Aquatica'* sprouts. 20 s.
- N:o 206 Metsäntutkimuspäivä Kannuksessa 28.11.1985. Forest Research Day at Kannus 28.11.1985. 99 s.
- N:o 245 Jyrki Hytönen 1987. Lannoituksen vaikutus koripajun ravinnetilaan ja tuotokseen kahdella suonpohja-alueella. Summary: Effect of fertilization on the nutrient status and dry mass production of *Salix Viminalis* on two peat cut-away areas. 31 s.
- N:o 250 Metsäntutkimuspäivä Kokkolassa 13.3.1987. Metsäteknologian teemapäivä. 113 s.
- N:o 304 Ari Ferm (ed.) 1988. Proceedings of the IEA Task II meeting and workshop on cell culture and coppicing. In Oulu, Finland, August 24—29, 1987. 115 s.
- N:o 320 Ari Ferm, Jyrki Hytönen, Kimmo K. Kolari & Heikki Veijalainen 1988. Metsäpuiden kasvuhäiriöt turkistarhojen läheisyydessä. Sammandrag: Tillväxtstörningar i skogsträd i närheten av pålsfamer. Abstract: Growth disturbances of forest trees close to fur farms. 77 s.
- N:o 322 Ari Ferm & Maire Ala-Pönttiö (toim.) 1989. Metsäntutkimuspäivä Kannuksessa 1988. 96 s.
- N:o 329 Esa Heino 1989. Suomalainen pajukirjallisuus. Finnish bibliography on willow. 30 s.
- N:o 346 Juha Nurmi & Keijo Polet (ed.) 1990. Measurement and evaluation of wood fuel. Proceedings of the IEA/BE TASK VI Activity 5 Workshop in Jyväskylä, Finland. October 25-27, 1989. 64 s.
- N:o 348 Ari Ferm 1990. Coppicing, aboveground woody biomass production and nutritional aspects of birch with specific reference to *Betula pubescens*. 35 s.-osajulkaisut.
- N:o 374 Ari Ferm ja Esa Heino (toim.) 1991. Keski-Pohjanmaa — Nouseva metsämaakunta. Metsäntutkimuspäivä Ylivieskassa 14.6.1990. 43 s.
- N:o 391 Ari Ferm ja Keijo Polet (toim.) 1991. Peltojen metsitysmenetelmät. Tutkimushankkeen väliraportti. Developing methods for afforestation of fields. Interim report. 120 s.
- N:o 401 Risto Lauhanen 1992. PATU M 100-kaivuri metsäojituksessa. Abstract: PATU M 100 excavator in forest drainage. 23 s.
- N:o 409 Risto Lauhanen 1992. Kunnostusojituksen ongelmat ja tutkimustarpeet. Abstract: Ditch network maintenance, its problems and research needs. 45 s.
- N:o 457 Kristian Karlsson (red.) 1993. Skogsforskningsdag i Vörå 1992 – Metsäntutkimuspäivä Vöyrissä 1992. 47 s.
- N:o 458 Risto Lauhanen & Tero Takalo 1993. Yksitelainen LA-MA 10-kaivuri metsäojien perkauksessa. Abstract: LA-MA 10 single track backhoe in forest ditch cleaning. 20 s.
- N:o 463 Ari Ferm, Jyrki Hytönen, Katri Koski, Seppo Vihanta & Olavi Kohal. Peltojen metsitysmenetelmät. Kenttäkokeiden esittely ja metsitysten kehitys kolmen ensimmäisen vuoden aikana. 127 s.
- N:o 540 Jyrki Hytönen & Keijo Polet (toim.) 1995. Metsäntutkimuspäivä Kälviällä 1994. 74 s.
- N:o 544 Sauli Takalo, Tero Takalo & Risto Lauhanen 1995. Pontus-pientelamaasturi harvennuspuun metsäkuljetuksessa eräällä työmaalla. 16 s.
- N:o 545 Sauli Takalo 1995. Mäntyöljyn mahdollisuudet poltto- ja voiteluaineena. 17 s. + liitteet.
- N:o 560 Paula Jylhä 1995. Nuoren metsän ihmistyövaltaisen kunnostushakkuun kannattavuus Keski-Pohjanmaan ojitusalueilla. 40 s.
- N:o 561 Jyrki Kangas & Pasi Niemeläinen 1995. Kansalaismielipide Suomen metsistä sekä metsien hoidosta ja käytöstä. 24 s. + liite.
- N:o 570 Juha Nurmi & Esa Heino (toim.) 1995. Metsäntutkimuspäivä Kalajoella 1995. 82 s.
- N:o 581 Jyrki Hytönen & Keijo Polet (toim.) 1995. Peltojen metsitysmenetelmät. 242 s.
- N:o 586 Jyrki Hytönen 1996. Biomass production and nutrition of short-rotation plantations. 61 s. + osajulkaisut.
- N:o 603 Jukka Tikkanen 1996. Taajamametsien osallistava suunnittelu. Kokemuksia MetsäRaahesuunnitteluprojektista. 31 s. + liitteet.
- N:o 606 Kristian Karlsson 1996. Pohjanmaan rannikkoalueen talousmetsien seurantakokeet. Ett nätverk med fasta provytor i Österbottens kustområde. 41 s.
- N:o 611 Jyrki Kangas & Esa Heino (toim.) 1996. Metsätalouden ympäristövaikutukset ja niiden arviointi. Metsäntutkimuspäivä Perhossa 1996. 75 s.
- N:o 633 Kristian Karlsson (red.) 1997. Strandskog i Österbotten. 44 s.
- N:o 639 Jyrki Kangas, Esa Heino & Pentti Sepponen (toim.) 1997. Metsäsuunnittelun uudet tuulet. Metsän eri käyttömuotojen yhteensovittamisen tutkimusohjelman tutkimuspäivä Oulussa 10.12.1996. 59 s.

Kannus 1997
ISBN 951-40-1582-7
ISSN 0358-4283
KPPAINO, Kokkola 1997